

Rapport 2008:3 R

Utvärdering av veterinär-
programmet och forskar-
utbildningen i veterinär-
medicin

Högskoleverket • Luntmakargatan 13 • Box 7851, 103 99 Stockholm
tfn 08-563 085 00 • fax 08-563 085 50 • e-post hsv@hsv.se • www.hsv.se

**Utvärdering av veterinärprogrammet och forskarutbildningen i veterinär-
medicin vid Sveriges lantbruksuniversitet ur ett nationellt och europeiskt
perspektiv**

Utgiven av Högskoleverket 2008

Högskoleverkets rapportserie 2008:3 R

ISSN 1400-948X

Innehåll: Högskoleverket, utvärderingsavdelningen, **Joakim Palestro, Mehdi Sedigh**

Formgivning: Högskoleverkets informationsavdelning

Tryck: Högskoleverkets kontorsservice, Stockholm, mars 2008

Tryckt på miljömärkt papper

Innehåll

Sammanfattning	5
Högskoleverkets beslut	7
Högskoleverkets reflektioner	9
Syfte och metod	11
BEDÖMARGRUPPENS RAPPORT	
Introduktion	21
Historik	21
Veterinärutbildningar i Europa	21
Referensram	22
Veterinärprogrammet	31
Forskarutbildning i veterinärmedicin	45
Sammanfattande observationer	49
Rekommendationer	53
Referenser	55
Bilaga 1. Platsbesöksschema	57

Sammanfattning

Den här rapporten redovisar resultatet av kvalitetsgranskningen av veterinärprogrammet samt forskarutbildningen i veterinärmedicin vid Sveriges lantbruksuniversitet som Högskoleverket genomförde 2007. Utvärderingen gjordes i samverkan med European Association of Establishments for Veterinary Education (EAEVE) och har haft två bedömargrupper, en nationell och en internationell. I den nationella bedömargruppen som Högskoleverket svarade för ingick fyra ledamöter och i den internationella som EAEVE utsåg ingick sex ledamöter.

Högskoleverkets bedömargrupp konstaterar att veterinärprogrammet håller hög kvalitet och uppvisar flera förtjänstfulla inslag såsom hög lärarkompetens, god studerandemiljö samt god forskningsanknytning. För att ytterligare utveckla kvaliteten i utbildningen presenterar dock bedömargruppen flera riktade rekommendationer till utbildningsansvariga på veterinärprogrammet. Några exempel på rekommendationer som tas upp är att förenkla och effektivisera utbildningsledningen, förbättra samarbetet med framförallt djursjukvårdarprogrammet samt att stärka och utveckla den horisontella och vertikala ämnesintegrationen.

För forskarutbildningen i veterinärmedicin har bedömargruppen observerat flertalet positiva komponenter i forskarutbildningsmiljön. Doktorandanställningar annonseras på hemsidan och i nationell dagspress. Det är en mycket hög genomströmning på forskarutbildningen och fakulteten har ett gott inslag av utländska och externa doktorander.

För att förbättra forskarutbildningen föreslås bland annat att fakultetsledningen undersöker den uppkomna situationen med försämrat söktryck till forskarutbildningen samt förbättrar tillgången till forskarseminarier för samtliga doktorander på fakulteten.

Slutligen är det Högskoleverkets uppfattning att veterinärprogrammet bör få en strukturerad vidareutbildning (motsvarande läkarprogrammets AT-tjänstgöring) och att en utredning bör tillsättas för att utreda hur en sådan kan genomföras.

Högskoleverkets beslut

Rektor vid Sveriges lantbruksuniversitet
Box 7070
750 07 Uppsala
Sverige

Joakim Palestro
08-563 086 08
joakim.palestro@hsv.se

BESLUT

2008-03-02
Reg.nr 643-1294-07

Utvärdering av veterinärprogrammet samt forskarutbildning i veterinärmedicin vid Sveriges lantbruksuniversitet

Högskoleverket finner att veterinärprogrammet samt forskarutbildningen i veterinärmedicin vid Sveriges lantbruksuniversitet uppfyller kvalitetskraven för högre utbildning. För dessa utbildningar kommer en uppföljning att ske inom tre år.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskansler Anders Flodström efter föredragning av utredare Joakim Palestro, i närvaro av avdelningschef Clas-Uno Frykholm. I ärendets handläggning har även utredare Medhi Sedigh deltagit.

Anders Flodström

Joakim Palestro

Högskoleverkets reflektioner

Föreliggande rapport är ett resultat av ett samarbete mellan Högskoleverket och European Association of Establishments for Veterinary Education (EAEVE) om att utvärdera veterinärprogrammet vid Sveriges lantbruksuniversitet. Dessutom har verket utvärderat forskarutbildningen i veterinärmedicin vid samma universitet. Högskoleverket vill inledningsvis visa sin uppskattning för bedömaregruppens gedigna arbete och till EAEVE för samarbetet.

Det är Högskoleverkets konklusion av utvärderingen att utbildningarna håller hög kvalitet. Skälet till det är bedömaregruppens skrivningar om att forskningsmiljön vid Sveriges lantbruksuniversitet är ovanligt stark då man har en stor andel forskande lärare och studenterna ingår i en forskande miljö. Det finns en närhet mellan lärare och studenter, och studenterna uppfattas av lärarna som medarbetare, snarare än som kunder, vilket vi anser vara mycket positivt. Den fysiska studiemiljön för studenterna är mycket god på campus Ultuna. Sammantaget uppvisar veterinärprogrammet flera komponenter som är föredömliga.

Bedömaregruppen påpekar dock på ett par viktiga förbättringsområden för de granskade utbildningarna. Bland annat framhäver bedömarna att utbildningsansvariga för de utvärderade utbildningarna bör göra en framtidsinriktad omvärldsanalys, att man noga följer upp att den nya organisationen för universitetsdjursjukhuset är ändamålsenlig både ur vetenskapligt/pedagogiskt och ekonomiskt perspektiv, att förenkla och effektivisera utbildningsledningen samt att utveckla forskarutbildningens organisation så att alla doktorander kan delta i fruktbara vetenskapliga diskussioner. Alla dessa rekommendationer (samt övriga som är beskrivna under avsnittet rekommendationer) är väsentliga för utbildningarna att förhålla sig till så att utbildningarna kan utvecklas ännu mer.

Högskoleverket vill avslutningsvis lyfta frågan om behovet av strukturerad vidareutbildning som förutsättning för legitimation av veterinärer. Då arbetslivets förväntningar på nyexaminerade veterinärers kompetens synes vara högre än vad den faktiskt är och veterinärprogrammet saknar en strukturerad vidareutbildning (liknande läkarprogrammets AT-tjänstgöring) är det verkets uppfattning att en sådan bör införas. En utredning bör tillsättas för att utreda hur en sådan kan utformas.

Syfte och metod

Högskoleverket (HSV) gavs i regeringens proposition *Studentinflytande och kvalitetsutveckling i högskolan* (regeringens proposition 1999/2000:28) uppdraget att under en sexårsperiod systematiskt granska/utvärdera samtliga utbildningar som leder till kandidat-, magister-, licentiat- eller doktorexamen. Syftet med utvärderingarna är trefaldig:

1. Att bidra till utbildningarnas kvalitetsutveckling,
2. Att säkerställa att högskolelag och högskoleförordning efterlevs av utbildningarna,
3. Att informera studenter om utvärderingarnas resultat.

Den granskning som här redovisas har på Högskoleverkets uppdrag utförts av en bedömargrupp som haft fyra deltagare:

- Professor emeritus Bruno Nilsson, ordförande
- Veterinärmedicin doktor Kerstin de Verdier, Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA)
- Doktorand Ulrika Wallenquist, Uppsala universitet
- Studerande Theo Bodin, Linköpings universitet

Högskoleverket har bistått bedömargruppen i dess arbete genom utredarna Joakim Palestro och Mehdi Sedigh. Joakim Palestro har fungerat som projektledare.

Bedömargruppen har genomfört ett för Högskoleverkets ovanligt extensivt platsbesök om fyra dagar, sammanträtt vid fyra olika mötestillfällen för att diskutera hur uppdraget ska genomföras och rapporteras samt för att ventilera innehållet i bedömargruppens yttrande.

Utöver Högskoleverkets granskning har veterinärutbildningen också blivit utvärderad av organisationen European Association of Establishments for Veterinary Education (EAEVE)¹. Utvärderingarna har gjorts i samverkan mellan de båda organisationerna (HSV och EAEVE) och platsbesöket genomfördes gemensamt. Grupperna har också utgått från samma självvärdering. Såväl självvärderingen som gruppernas arbetspråk har varit engelska.

EAEVE:s bedömargrupp har bestått av en ordförande, fyra ledamöter samt en sekreterare:

- Professor Karl Schellander, University of Bonn (ordförande), Tyskland
- Professor Maria Peleteiro, Polo Universitario do Alto da Ajuda, Portugal
- Professor Frank Gasthuys, Gent University, Belgien
- Doktor Thomas Berthe, Director General LTDA22, Frankrike
- Ms. Karen Mulherin, District Veterinary Office, Irland

1. För mer information om EAEVE se: www.eaeve.org.

- Veterinärmedicin doktor Robin Oakley, EAEVE, Belgien (sekreterare)

EAEVE:s bedömggrupp företräder kompetens inom husdjursproduktion, livsmedelssäkerhet, smådjursmedicin och stordjursmedicin.

Under utvärderingen träffade bedömggrupperna företrädare för följande institutioner vid fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap:

- Anatomi, fysiologi och biokemi
- Biomedicin och veterinär hälsovetenskap
- Husdjurens utfordring och vård
- Husdjurens miljö och hälsa
- Husdjursgenetik
- Kliniska vetenskaper
- Molekylär biovetenskap

Dessutom besöktes Kungsängens och Lövsta forskningsgårdar, Djursjukhuset i Uppsala samt den ambulatoriska kliniken. Bedömarnas referensmaterial är självvärderingen som SLU lämnat till Högskoleverket och EAEVE, intervjuer med representanter från ovanstående institutioner, samt studenter från veterinärutbildningen. Bedömggrupperna har också träffat representanter från olika avnämare: Sveriges veterinärmedicinska anstalt, Livsmedelsverket, Distriktsveterinärerna samt företrädare för Sveriges veterinärförbund (veterinärernas huvudsakliga fackförening).

Genom intervjuerna, observationerna och de skriftliga redogörelserna som skickats in till Högskoleverket har bedömggruppen fått en tämligen god bild av utbildningen, men självfallet kan det finnas omständigheter som bedömggruppen inte har uppfattat fullt ut. Av dessa skäl framställs endast analyser om utbildningen som entydigt kommit till bedömggruppens vetskap.

Högskoleverkets metod

I det följande avsnittet presenteras den metod som Högskoleverket har använt sig av i ämnes- och programutvärderingar åren 2001–2006 och som också har använts i denna utvärdering.

Utvärderingen sker genom kollegial bedömning, även kallad ”peer review”, vilket innebär att professionella personer med sakkunskap i de aktuella ämnena/programmen utses att bedöma kvaliteten i professionella kollegors verksamhet. För att få en allsidigt och heltäckande bild av utvärderingsobjekten (evaluant) kombinerar Högskoleverket kollegialmodellen med en annan mer extensiv modell vars styrka ligger i att den beaktar samtliga komponenter i systemet och förklarar styrkor och svagheter i systemet.

Utvärdering i två nivåer

Utvärderingen sker både på lokal och nationell nivå.

På den första nivån genomförs utvärderingen av de direkt inblandade intressenterna. Den interna utvärderingen (självvärderingen) inriktas på att ge en

så allsidig och värderande bild som möjligt av utvärderingsobjektet (utbildningen), vilket inbegriper att den inblandade institutionen/utbildningen själv noggrant reflekterar över sin verksamhet och fokuserar på vad som är viktigt att lyfta fram som sina starka och svaga sidor. Det är väsentligt att självvärderingen är problematiserande till sin karaktär och inte enbart beskrivande. Den interna utvärderingen, som för övrigt är ett viktigt instrument som process och för att skapa en "utvärderingskultur", sammanställs och dokumenteras i en rapport (självvärderingsrapport).

När den interna utvärderingen är avslutad tar bedömargruppen vid. På grundval av det insamlade underlaget och den interna utvärderingen (självvärderingen), försöker bedömargruppen att dels bilda sig en (preliminär) uppfattning om kvaliteten, förhållandet och tillståndet på den aktuella utbildningen, dels härleda frågor² för att fokusera sin utvärdering mot de viktigaste sakområdena i sammanhanget. Självvärderingen är i sammanhanget det viktigaste underlaget jämfört med andra källor.

Slutlig bedömning

Med frågorna som fokuseringsinstrument genomför bedömargruppen platsbesök, med syfte att dels få fördjupad kunskap och vidgat perspektiv på utvärderingsobjektet, dels kontrollera sakfrågor i självvärderingsrapporten samt för att modifiera/skapa nya frågor och bedömningskriterier³. För att bedömarna ska kunna göra en slutgiltig bedömning måste en referensram med ett antal aspekter och bedömningskriterier tas fram. Referensramen är utvärderarens uttryckta reflektion kring det som ska utvärderas. Utvärderaren/bedömaren försöker att ange utifrån vilket perspektiv kvalitetsgranskningen görs. Utvärderaren "ringar in" och klargör vilken innebörd han/hon ger utvärderingsobjektet genom att sätta in det i sitt tidsmässiga och sociala och kulturella sammanhang.

Vid varje kvalitetsbedömning bör kriterierna för bedömning vara klart deklarerade och motiverade. Det är ett vitalt inslag i varje utvärderingsprocess att de som blir utvärderade har insikt i på vilka grunder de blivit bedömda och finner kriterierna relevanta. Kvalitetsbegreppet är svårdefinierbart då kvalitet är ett dynamiskt, subjektivt, perspektivberoende, relativt och mångtydigt begrepp som ingår i ett sammanhang, dvs. är kontextberoende. Begreppet kan definieras på olika sätt beroende på *vem* som anlägger perspektiven, *vad* som ska värderas, *när* bedömningen sker, *var* bedömningen äger rum, *för vem* bedömningen görs och till sist *vilka aspekter* på kvalitet som lyfts fram. Detta för att ha ett instrument för värdering av objektet och för att ge den utvärderade förståelse för på vilka grunder de blivit bedömda och finner dem relevanta. I sammanhanget är det också viktigt att påpeka att bedömningen av en

-
2. The evaluation questions provide the direction and foundation for the evaluation. Without them, the evaluation will lack focus, and the evaluator will have considerable difficulty explaining what will be examined, how, and why. (Worthen, Sanders & Fitzpatrick, 1997)
 3. Criteria are used to delineate the characteristics of a successful program or implementation.

utbildning inte är en bedömning av individuella studenters prestationer utan av utbildningens institutionella förutsättningar samt dess utfall.

Sanktionsmöjligheter

Högskoleverket har i de fall utvärderingens resultat visar på allvariga brister hos en utbildning rätt att ifrågasätta det utfärdade universitetets/högskolans examinationsrätt. Universitetet/högskolan har efter ett sådant beslut ett år på sig att rätta till bristerna, alternativt lägga ner utbildningen, innan beslutet implementeras. Särskilda regler för detta gäller för icke statliga universitet/högskolor samt vid utbildningar vid Sveriges lantbruksuniversitet, då det är regeringen som fattar beslut om rätten att ge examen.

Uppföljning

Sex månader efter en utvärdering publiceras anordnar Högskoleverket en uppföljande konferens för att ge utvärderingsobjektet möjlighet att reflektera över utvärderingen samt dess utfall. Då finns också möjligheter för utbildningarna att mötas utifrån en nationell arena och utbyta erfarenheter. Efter ytterligare två och halvt år genomförs en skriftlig uppföljning med syfte att skapa en bild av utbildningens kvalitetsutveckling sedan tiden för utvärdering samt att utröna utvärderingens effekt.

Högskoleverkets granskning av veterinärprogrammet och forskarutbildning i veterinärmedicin

Utöver Högskoleverkets granskning har veterinärutbildningen också blivit utvärderad av organisationen European Association of Establishments for Veterinary Education (EAEVE)⁴. Utvärderingarna har gjorts i samverkan⁵ mellan de båda organisationerna (HSV och EAEVE) och platsbesöket genomfördes gemensamt. Grupperna har också utgått från samma självvärdering. Såväl självvärderingen som gruppernas arbetspråk har varit engelska.

Inför utvärderingen av vissa yrkesprogram vid Sveriges lantbruksuniversitet år 2006 ställde universitetet ett önskemål till Högskoleverket om att invänta utvärderingen av veterinärprogrammet ett år och genomföra den gemensamt med European Association of Establishments for Veterinary Education. Högskoleverket accepterade universitetets begäran. Under våren 2007 tog Högskoleverket kontakt med EAEVE för att diskutera hur utvärderingen skulle genomföras gemensamt. Då Högskoleverkets policy i frågan om deltagande i bedömargrupper även avsåg studenter och doktorander var det verkets bestämda uppfattning att dessa skulle delta på lika villkor som de seniora internationella bedömare i utvärderingen. Ingen av organisationerna (HSV eller EAEVE) hade dock tidigare samverkat på motsvarande sätt i en utvärdering. Så istället för att allt skulle göras gemensamt fastställdes att platsbesöket

4. För mer information om EAEVE se: www.eaeve.org

5. En mer ingående diskussion om genomförandet finns på sidan 17.

skulle genomföras tillsammans av två bedömargrupper som samverkade om resultat och diskussion om utvärderingsparametrar. På så sätt kunde bägge organisationerna äga utvärderingen och samtidigt ge den ett starkt internationellt och nationellt perspektiv. För att komplettera Högskoleverkets bedömargrupp rekryterades två seniora experter som tillsammans med student- och doktorandrepresentanten utgjorde kärnan i den nationella gruppen. EAEVE och Högskoleverket delar i princip samma syften med utvärderingen, även om viss diskrepans kunde skönjas under utvärderingens gång. Högskoleverkets utvärderingar bygger på principen ”granska för att främja” med kontrollinslag och omfattande sanktionsmöjligheter (ifrågasättandet av examensrätt vid utbildningsprogram av låg kvalitet), medan EAEVE i högre utsträckning är främjande och man saknar tydliga sanktionsmöjligheter (även om de finns inom ramen för ett särskilt EU-direktiv).

Platsbesöket som enligt EAVES mönster pågick under fyra intensiva dagar i oktober 2007 gav upphov till reflektion om såväl Högskoleverkets som EAEVE:s metodik. Alla diskussioner skedde på engelska vilket fungerade ovanligt väl, och uppdelningen i mindre grupper⁶ för att studera olika verksamheter dag ett och två var lyckad. Däremot var det inledningsvis oklart utifrån vilket perspektiv utbildningen egentligen skulle utvärderas – EAEVE:s eller HSV:s, eller bådas? Ur vems perspektiv ska fokuseringen av utvärderingsfrågor ske? Med vilkas kriterier ska veterinärutbildningen utvärderas, HSV eller EAEVE, eller bådas? Utifrån vilka premisser/förhållanden ska veterinärutbildningen utvärderas, svenska eller europeiska, eller bådas? Hur ska forskarutbildningen behandlas? Är forskarutbildningen ett utvärderingsobjekt för Högskoleverket, men inte för EAEVE? Utifrån vems behov (Högskoleverkets eller EAEVE:s) självvärderingen riktade sig mot var också en fråga som diskuterades.

Metodologiska ställningstaganden

Utvärdering i tre nivåer

I ett tidigt stadium upptäckte Högskoleverket att det föreligger stora likheter, men även skillnader, mellan vårt sätt att hantera utvärderingen och EAEVE:s. I stora drag har Högskoleverket en bredare och en mer extensiv syn på ämnens och program utvärderingar än EAEVE. De aspekter och frågor verkets bedömargrupp tar upp i föreliggande utvärdering framgår av gruppens referensram.

Det gemensamma syftet med utvärderingen, för både verket och EAEVE, var att granska för att främja, men verket hade ett ytterligare informativt syfte med sin utvärdering, som EAEVE saknade. Därutöver är verkets utvärderingar förknippade med vissasanktioner, i de fall utvärderingsobjektet påvisar allvarliga brister. Båda utvärderingsgrupperna tillämpade en blandning av kvalitativ och kvantitativ metod men EAEVE lade större vikt vid den kvantitativa delen.

6. För att få en vidare insikt om veterinärprogrammet delades de två grupperna in i tre undergrupper: Basic science, Clinical studies samt besök på fakultetens forskningsgårdar utanför Uppsala.

Den grundläggande frågan kvarstod om huruvida verket kunde utnyttja den möjligheten och använda sig av den internationella bedömargruppen, på ett adekvat sätt, trots skillnaderna i gruppernas angreppssätt.

Tidigt i projektet kom det till vår kännedom att EAEVE:s rapport skulle bli klar innan verkets bedömargrupps bearbetning av insamlad information slutfördes. Därför valde verket att dels genomföra ett gemensamt platsbesök⁷, dels använda EAEVE:s rapport som ytterligare informationskälla och behandla den likadant som all annan inkommen information.

På det sättet skulle verkets utvärdering berikas och veterinärbildningen utvärderas utifrån tre olika nivåer: lokal, nationell och internationell nivå.

Några metodologiska konklusioner

Många av frågorna som togs upp i tidigare avsnitt löstes pragmatiskt under platsbesöket. Processen i samarbetet med EAEVE dominerades inledningsvis av skillnaden i gruppernas sammansättning. Högskoleverkets bedömargrupp som tillförde utvärderingen ett nationellt perspektiv hade inte samma klara uppdelning i ansvarsområden som EAEVE-gruppen hade. Dessutom hade endast en av ledamöterna i verkets bedömargrupp sin akademiska bakgrund från det veterinärmedicinska vetenskapsområdet, medan EAEVE-gruppen bestod av flera internationellt ledande veterinärmedicinska professorer och yrkeslivsföreträdare. Detta resulterade i att EAEVE-gruppen initialt hade tolkningsföreträde när det gäller utvärderingens innehåll och föreföll vilja arbeta mer internt än vad verkets bedömargrupp ansåg vara lämpligt utifrån det gemensamma syftet att utvärdera utbildningarna tillsammans. Mot slutet av utvärderingsperioden blev grupperna också mer sammansvetsade och diskussionerna dem emellan blev mer reflekterande och fruktbara. EAEVE:s utvärdering skiljde sig från verkets (som tidigare nämnts) genom att inte ha något informativt syfte och därmed var avsikten med deras rapport att den inte skulle offentliggöras, utan istället endast visas för SLU. Då Högskoleverkets utvärderingar är offentliga blev resultatet att två separata rapporter skrevs. En övrig skillnad i gruppernas förfaringssätt var att EAEVE hade större tidspress på sig att leverera sin slutrapport (en månad efter platsbesöket) än verket (som hade fyra månader på sig). Därav kunde verket använda EAEVE-gruppens utvärdering som källa för sin bedömning vilket innebar att kvaliteten på verkets sammanlagda bedömning ökade.

Några lärdomar utifrån projektet var att ökad kommunikation mellan grupperna hade varit önskvärd för att på ett tidigare stadium skapa ett ömsesidigt förtroende för ledamöternas kompetens samt syften och mål med respektive utvärdering. Gemensamt platsbesök var en god idé som bör kunna prövas fler gånger i andra utvärderingar. För veterinärprogrammets vidkommande bör denna utvärderingsmodell vara mycket utvecklande då man utifrån tre nivåer – lokal, nationell och internationell – och med olika ingångspunkter får en

7. Bedömargruppen har haft ett för Högskoleverkets ovanligt extensivt platsbesök om fyra dagar (mot vanligtvis en eller två dagar).

omfattande belysning av styrkor, svagheter samt utvecklingsmöjligheter. Då denna metod kan tänkas öka i omfattning framgent, då olika utvärderingsorganisationer inom EU blir transnationella till sin karaktär, finns det skäl att fortsätta utveckla metodiken med två jämbördiga utvärderingsorganisationer som utvärderar samma objekt under samma tid.

BEDÖMARGRUPPENS RAPPORT

Introduktion

Historik

Den svenska veterinärutbildningen har sina rötter i den veterinärskola som Peter Hernqvist på uppdrag av *Collegium medicum* startade vid Brogården i Skara 1775. Under en period på 1800-talet fanns i Sverige två veterinärutbildningar, en i Skara och en i Stockholm. Den tidigare lades ned på 1880-talet, men kvarstod som Veterinärinrättningen, som sedermera knöts till Kungliga veterinärhögskolan (KVH) i Stockholm. I mitten av 1970-talet omlokaliseras KVH från Stockholm till Uppsala och Ultuna. I anslutning till detta bildades 1977 Jordbrukets högskolor och SVA, sedermera Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), i vilket KVH kom att ingå som en veterinärmedicinsk fakultet. Strax efteråt flyttade också SVA till Ultunaområdet, vilket ledde till att relationerna mellan de två veterinärmedicinska institutionerna kom att utvecklas ytterligare och SVA är idag en för fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap (VH-fakulteten) synnerligen betydelsefull partner, både i forskning och i grundutbildning.

När SLU 2004 införde en ny fakultetsorganisation bildades VH-fakulteten. Inom denna samlades så gott som all SLU:s utbildning och forskning inom husdjursområdet och angränsande discipliner. VH-fakulteten svarar således för kurser och program inom en rad olika utbildningar i Uppsala, Skara och på hästnäringens riksanställningar Flyinge, Strömsholm och Wängen. Årligen antas för närvarande närmare 300 programstudenter, vilket motsvarar över 1 000 helårsstudenter. Fakulteten svarar också för tilläggsutbildning för utländska veterinärer (TUVE), vilken ger möjlighet för dessa att erhålla svensk legitimation (Dalin, 2005).

Veterinärutbildningar i Europa

Totalt finns i Europa (EU/EES samt Schweiz) ett 70-tal etablerade veterinärutbildningar. Ramen för deras innehåll och utformning regleras av ett EG-direktiv. Oftast uppfylls kraven i direktivet som ligger till grund för att bli accepterad som veterinärutbildning. I en stor majoritet av länderna är utbildningen en sammanhållen yrkesutbildning som leder till examen. Behörighet att utöva yrket (legitimation) fås vanligen direkt efter avlagd examen, utan krav på ytterligare praktik eller dylikt. Diskussioner förs dock, t.ex. i Storbritannien, att legitimation kanske ska ges först efter att "year one skills" har uppnåtts, dvs. den kompetens och de färdigheter som en veterinär bör ha uppnått efter ett års verksamhet inom valt arbetsfält.

Mer än hälften av länderna har en 6-årig utbildning, övriga 5–5½. De tre första åren ger den veterinärmedicinska basen, de prekliniska ämnena, och de två-tre sista utgör den kliniska tillämpningen. Den kliniska färdighetsträningen

är mer eller mindre tydligt kopplad till teoretisk undervisning. Omfattningen av extramurala studier (utbildning utanför universitetet) varierar och är i till exempel Storbritannien och Österrike relativt stor.

I de allra flesta europeiska länderna tillhör veterinärutbildningarna de mest eftersökta högskoleutbildningarna. Antalet studenter per utbildning varierar, och i en del länder är studenterna många fler än de nytexaminerade veterinärer som behövs. Gemensamt för de flesta länderna är att antalet studenter har ökat under senare år. I många länder upplever man svårigheter att värva studenter med intresse för produktionsdjur.

Utbildningsgivarnas frihet skiljer sig från land till land, variationerna mellan olika utbildningar är stora och jämförelser blir problematiska. Anpassningen till Bologna-processens mål har hunnit olika långt. I till exempel Danmark har man arbetat mycket med jämförbarhet inom högre utbildning i Europa i form av nationella referensramar för examina. Några länder, t.ex. Danmark, Finland, Belgien och Holland, har valt att införa ett system med två steg i utbildningen (Dalin, 2005). Det är uppseendeväckande hur väl Sverige har lyckats med att få en hög genomströmning bland studenterna. I Sverige är den genomsnittliga tiden 5,72 år, medan den exempelvis i Tyskland är 9 år.

Referensram

I Högskoleverkets utvärderingar är referensramen i stort sett en deklARATION av bedömarens förväntningar på kvalitet i det specifika utvärderingsobjektet (utbildningen). Det är en samling av faktorer/aspekter (område), frågor (delaspekter) och kriterier (mått). Utvärderaren/bedömaren försöker att ange vilket perspektiv kvalitetsgranskningen görs utifrån, eller med andra ord beskriver han/hon med vilka glasögon utbildningen i fråga betraktas. Utvärderaren "ringar in" och klargör vilken innebörd han/hon ger utvärderingsobjektet genom att sätta in det i sitt tidsmässiga och sociala sammanhang (kulturella sammanhang).

Bedömarens kvalitetsaspekter för genomförandet av föreliggande utvärdering består av de kvalitetsaspekter Högskoleverket uttolkat i samråd med lärosätena ur gällande lagar och förordningar samt övrig inkommande information. Aspekterna är:

- organisation och ledning
- mål och visioner
- internationalisering/samverkan
- infrastruktur/resurser
- studenter/doktorander
- utvärdering och kvalitetsarbete.

Dessa kvalitetsaspekter är specifika i grundutbildningen:

- grundutbildningens innehåll och upplägg
- forskningsanknytning

- lärarna
- undervisnings- och examinationsformer
- examensarbete
- studentinflytande.

I forskarutbildningen är motsvarande kvalitetsaspekter:

- antagning
- forskarutbildningskurser och deras upplägg
- avhandlingarna
- institutionstjänstgöring
- seminarier och seminariekultur
- handledning och återkoppling.

Kriterierna för bedömning ska vara klart deklarerade, försvarbara, rimliga och motiverade. Det är ett vitalt inslag i varje utvärderingsprocess att de som blir utvärderade har insikt i på vilka grunder de blivit bedömda och finner kriterierna relevanta. Referensramen används som ett instrument för bedömning, tolkning och värdering av det insamlade materialet. I det följande presenteras bedömggruppens referensram i form av bedömningskriterier. Kriterierna ska ses som de minimikrav bedömggruppen ställer för att en tillfredsställande nivå i veterinärutbildningen ska kunna uppnås.

Samtliga kvalitetsaspekter har varit föremål för bedömning, men vi har valt att särskilt fokusera på de aspekter där veterinärutbildningen har tydliga förtjänster eller brister samt möjligheter och hot. Många av de processer och resultat bedömggruppen har funnit vara bra och funktionella, och där ingen åtgärd för närvarande behöver vidtas, har vi inte särskilt nämnt eller kommenterat, om det inte, enligt oss, funnits ett nationellt intresse av att presentera dessa. Vår ambition har också varit att bedöma utbildningarnas utvecklingsmöjligheter.

Självvärdering

En bra självvärdering kännetecknas av följande egenskaper:

- Alla berörda har deltagit i framtagandet av dokumentet.
- Alla frågor är besvarade på ett kritiskt, problematiserande, reflekterande och ärligt/självprovande sätt.
- Den ger en rättvis bild av verksamheten.
- Självvärderingsprocessen användes av institutionen för reell egen kvalitetsutveckling.

Utbildningens mål

- För utbildningen ska det finnas mål som utgår från målen i högskolelag och högskoleförordning.
- Målen ska vara tydliga, praktiskt genomförbara och uppföljningsbara.

- Målen för utbildningen bör fortlöpande diskuteras inom institutionen/ utbildningen.
- Av målbeskrivningar ska bland annat lärosätets profil för utbildningen framgå.

Organisation och ledning

- Det finns en tydlig ledningsstruktur och en klar ansvarsuppdelning.
- Ledningen ska ha förmåga att implementera och följa upp de uppsatta målen och visionerna.
- Ledningen ska arbeta för långsiktighet, stabilitet och kontinuerlig förnyelse av utbildningen. Att en utbildning är ostabil och icke långsiktig visar sig bl.a. i att den: är beroende av en eller fåtal personer, har många timplärare och få fasta tjänster, är starkt externt finansierad eller har otillfredsställande ekonomiska och organisatoriska förutsättningar.
- Ledningen ska bereda möjligheter för personalens/doktorandernas/studenternas reella inflytande och trivsel, och borga för en långsiktig kompetensförsörjning vid institutionen. Detta gör ledningen bland annat genom att:
 1. erbjuda forskningsmöjligheter, pedagogisk och didaktisk utbildning samt handledarutbildning och se till att dessa möjligheter verkligen utnyttjas,
 2. se till studenterna och personalen har och utnyttjar möjligheten att ta aktiv del i utvecklingen av utbildningen bland annat genom att aktivt representera i alla institutionens beslutande och beredande organ,
 3. ge goda förutsättningar avseende både lärarresurser och den fysiska omgivningen, tillvarata medarbetares kompetens,
 4. föra systematiska utvecklingssamtal med personalen,
 5. se till att fortlöpande diskussion kring pedagogiska frågor äger rum.
- Organisationen vid institutionen ska till sin storlek vara anpassad till omfattningen av utbildningsuppdraget för att underlätta utvecklingen av utbildningen och kommunikationen mellan olika nivåer.
- Det ska finnas ett relevant administrativt stöd.
- Det ska finnas tillfredsställande kommunikation mellan utbildningens ledning/utbildningens företrädare och lärosätets ledning, detta för att bättre kunna möjliggöra arbetet mot gemensamma mål.
- Ledningen ska utarbeta ett program för kvalitetsarbete och kvalitetssäkring som innehåller:
 1. en systematisk utvärdering⁸ av verksamheten/arbetsmiljön och utbildningen,
 2. internationalisering av utbildningen,
 3. jämställdhetsarbete,
 4. mångfaldsarbete,

8. Utvärdering = kursvärdering, självvärdering, uppföljning av utexaminerade studenter och extern utvärdering.

5. åtgärder för eventuell låg (otillfredsställande) genomströmning, högt avhopp (studieavbrott) och lågt söktryck.
- Ledningen ska se till att: det finns en studierektor för varje nivå (grund- och forskarutbildning), det finns en eller flera ansvariga personer för laborativ utrustning och datorutrustning, doktorandtjänster och utbildningsbidrag utlyses nationellt (i förekommande fall internationellt).

Lärarna

- Lärarna ska ha en god ämnesmässig och vetenskaplig kompetens.
- Lärarna ska ha tillfredsställande handledningskompetens/kunskap/utbildning.
- Lärarna/handledarna/doktoranderna ska ha god pedagogisk förmåga/skicklighet.
- Lärarna ska ha reella möjligheter att upprätthålla och vidareutveckla sin kompetens, såväl den vetenskapliga som pedagogiska.
- Alla doktorander och nyanställda lärare ska ha genomgått pedagogisk utbildning.
- Lärarna ska vara forskningsaktiva.
- Det ska finnas tillräckligt antal forskningsaktiva lärare för att skapa en kritisk och kreativ miljö.
- Alla forskaraktiva lärare ska delta i undervisningen på grundutbildningen.
- Antalet disputerade lärare i relation till antal studenter ska vara tillfredsställande.
- Det ska finnas tillfredsställande antal lärare med minst docentkompetens för handledning av doktorander i forskarutbildning.
- En jämn könsfördelning och tillfredsställande mångfald ska eftersträvas.
- Lärarna ska få möjlighet att kunna påverka sin arbetssituation, bl.a. genom systematiskt utvecklingssamtal.

Studenter och doktorander

- Antagningsförfaranden och introduktioner till program och kurser ska vara anpassade så att rekrytering befrämjas.
- Rekrytering av nya studenter och genomströmning ska ägnas stor uppmärksamhet.
- Behörighet/baskunskaper ska vara relevanta.
- Fastställda krav på förkunskaper för antagning till forskarutbildning ska finnas.
- Utbildningen ska verka i en kritisk och kreativ miljö. En sådan miljö kännetecknas bland annat av att det finns studenter, eventuella doktorander och lärare i en sådan omfattning (antal) att dynamiska möten, seminarier och diskussioner är möjliga.
- En jämn könsfördelning och tillfredsställande mångfald ska eftersträvas.
- Studenterna/doktoranderna:

1. ska vara tillfredsställda med sin studiemiljö,
 2. delta och ha inflytande i beslutande och beredande organ,
 3. få (tillräckliga) möjligheter att påverka sin utbildning,
 4. ska ha reella möjligheter att aktivt medverka i utvecklingsarbetet på alla nivåer, i planering och i utvärdering av utbildningen.
- Doktoranderna ska få möjlighet att undervisa i grundutbildningen.

Utbildningens innehåll och uppläggning

- Utbildningens innehåll ska:
 1. motsvara målen i högskolelagen och högskoleförordningen,
 2. motsvara det innehåll som beskrivs i kursplaner och andra dokument samt rekryteringsmaterial,
 3. ha tillfredsställande ämnesdjup och ämnesbredd.
- Utbildningens form och innehåll ska vara anpassade till ämnets/programmets karaktär.
- Utbildningen ska ha en pedagogisk uppläggning.
- Den grundläggande högskoleutbildningen ska ge studenterna förmåga: att göra självständiga och kritiska bedömningar, att självständigt urskilja, formulera och lösa problem samt att följa kunskapsutvecklingen.
- Det ska finnas progression mellan utbildningens olika nivåer.
- Utbildningen ska erbjudas tillfredsställande forskning inom ämnet/ ämnesområdet med en sådan volym att en kreativ forskningsmiljö kan upprätthållas.
- Teoretiska och praktiska moment ska samordnas.
- Relevant balans ska eftersträvas mellan obligatoriska och valfria kurser.
- Utbildningens innehåll ska vara konkurrenskraftigt även på internationell nivå.
- Uppläggnings- och genomförandet av utbildningen ska vara sådana att studenterna även kan tillägna sig icke ämnesspecifika stödämnen inom sin grundutbildning, som t.ex. färdigheter inom statistik, datorkunskap, informationssökning, skriftlig och muntlig framställning och kommunikationsförmåga.
- Utbildningen på både grund- och forskarutbildningarna ska vara upplagd på sådant sätt att den förbereder studenterna för arbete även utanför högskolan.
- Utbildningen ska uppfylla studenternas nuvarande behov och behovet som studenternas framtida arbetsuppgifter ställer på ämnet.
- Kurslitteraturen ska vara uppdaterad och relevant.
- Forskarutbildningen ska klaras av på fyra års effektiv studietid.
- Individuella studieplaner ska följas upp minst en gång per år
- Doktorandernas framsteg bör regelbundet följas upp i en handledarnämnd eller motsvarande vid institutionen.

Forskningsanknytning

- Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och använda sig av vetenskapliga metoder. Verksamheten ska bedrivas så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.
- Inom det område som utbildningen avser ska stunderna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå.
- Utbildningen ska vara forskningsanknuten genom:
 1. att ha forskningsaktiva lärare,
 2. att ha lärare med en god vetenskaplig kompetens,
 3. att ge lärarna möjligheter att upprätthålla och vidareutveckla sin vetenskapliga kompetens,
 4. relevant och aktuell (uppdaterad) litteratur,
 5. analys och reflektion av vetenskapliga artiklar,
 6. att ge studenterna möjlighet till att få inblick i aktuell forskning vid institutionen – bland annat genom seminarier (riktad och anpassad till både doktorander och studenter),
 7. att följa kunskapsutvecklingen,
 8. att ge studenterna möjlighet till att lyssna till inbjudna gästföreläsare/gästforskare.
- Biblioteket ska ha aktuella böcker och tidskrifter.
- Utbildningen bör också utveckla studenternas förmåga till informationsutbyte på vetenskaplig nivå.

Infrastruktur och utrustning

- Infrastruktur såsom tillgången på datorer, laborationssalar, studieplatser, (informella) mötesplatser, föreläsningssalar, arbetsrum och annan relevant utrustning ska vara tillfredsställande.
- Studenternas tillgänglighet till biblioteket och annan informationsservice ska vara god (bl.a genom datoriserad uppkoppling).
- Tillgången till goda sökmöjligheter i bibliografiska och andra databaser bör också vara tillfredsställande.
- För utbildning och forskning inom exempelvis laborativa ämnen är tillgången till ändamålsenliga lokaler med adekvat utrustning avgörande.
- En ansvarig person (eller flera) ska finnas för att ta hand om utrustningen.
- Lokaler och utrustning ska ha god tillgänglighet för alla studenter oavsett rörelsehinder eller andra fysiska handikapp.

Undervisning

- Undervisningen ska vara anpassad och variera efter utbildningens karaktär & nivå. Exempel på undervisningsformer: distansutbildning, grupparbete/självständiga studier, fältstudier, katederundervisning och datorundervisning.

- Undervisningsmetoderna ska motsvara det som beskrivs i kursplaner och andra dokument samt rekryteringsmaterial.
- Regelbundna ämnesmässiga (vetenskapliga) seminarier (både för studenter och doktorander.
- Antalet lärarledda undervisningstimmar ska vara godtagbart.

Examination och handledning

- Examinationsformerna ska vara anpassade och variera efter utbildningens karaktär och nivå. Exempel på några vanliga examinationsformer är: hemtentamina, grupparbete, självständigt arbete och skriftlig och muntlig presentation.
- Examinationen ska utformas så att den uppfattas som inlärnings- och utvecklingstillfälle och inte enbart som en kunskapskontroll.
- Återkoppling av examinationsresultat bör ge studenterna information om de egna prestationerna och den egna utvecklingen.
- Instruktioner för examinationernas/examensarbetenas struktur och bedömningskriterier ska vara tydliga och kända av både handledare och studenter.
- Examensarbetet ska utföras inom den fastställda tiden för kurspoängen.
- Det ska finnas en plan för åtgärder för dem som inte klarar av sitt arbete i tid.
- Det ska finnas tillfredsställande handledarkapacitet.
- Doktorandhandledare bör ha genomgått handledarutbildning.
- Kompetenskraven på handledare i utbildningens olika nivåer är: disputerade handledare för C- och D-uppsatser, docentkompetens för handledare inom forskarutbildning
- Rutiner för doktorandhandledning ska finnas utarbetade där bland annat kravet på regelbunden handledning definieras.
- Handledningen ska vara organiserad och schemalagd (välplanerad).
- Regelbunden doktorandhandledning ska finnas enligt en av alla berörda parter känd uppläggning.
- Det ska finnas (krav på) skilda handledare och examinator för självständiga arbeten.
- Det är önskvärt att använda någon form av extern medverkan i examinationen.
- Examinator ska vara disputerad i ämnet.
- Kriterier för opponenter och betygsnämnd ska vara fastställda.

Samverkan och internationalisering

- Genomförning och uppföljning av riktlinjerna för samverkan ska vara tillfredsställande.
- Tillfredsställande och aktiv strävan för samverkan tar sig uttryck i samarbete med skola, akademi samt yrkesliv på lokal, regional, nationell och internationell nivå.

- Genomförning och uppföljning av riktlinjerna (program) för internationalisering ska vara tillfredsställande.
- Tillfredsställande internationaliseringen tar sig särskilt uttryck i: utbyte av studenter, uppläggning av delar av utbildningen utomlands, utbyte av forskar/lärare/föreläsare, etablerade nätverk/forskningsprojekt med utländska universitet, kurser för internationella studenter/kurser på engelska, publicering i vetenskapliga tidskrifter samt relevant internationell kurslitteratur.
- Studenterna ska, i ett tidigt stadium av sin utbildning, informeras om möjligheterna att lägga delar av sina studier utomlands och därigenom uppmuntras till detta.
- Doktoranderna ska beredas möjlighet och uppmuntras till att: delta/presentera papers i internationella forum/konferenser, publicera sina rön i internationella tidskrifter, genomföra delar av sitt forskningsprojekt utomlands.

Kvalitetsarbete

- Samtliga studenter och doktorander ska känna till sina rättigheter, bl.a. till deltagande och inflytande i beslutande och beredande organ.
- Det ska finnas rutiner för att, så snart som möjligt, hantera situationer där relationen mellan doktorand och handledare blir problematisk eller där doktorandens förhållanden i övrigt allvarligt kan störa möjligheten för doktoranden att genomföra forskarutbildningen.
- Rutinerna för eventuellt byte av handledare ska vara kända av doktoranderna.
- Det ska göras systematiska kursvärderingar, följda av god återkoppling av resultatet till studenterna.
- Utexaminerade studenter/doktorander ska följas upp.
- Utbildningen som helhet ska systematiskt utvärderas.

Veterinärprogrammet

Totalt antal anställda på fakulteten: 471, (423 heltidsekvivalenter), varav 314 kvinnor och 157 män
Professorer: 48 (34 män och 14 kvinnor), varav 1 tjänstledig.
Gäst och adjungerade professorer: 6 (1 kvinna och 5 män).
Lektorer: 31 (13 män och 18 kvinnor), varav 4 tjänstlediga.
Forskare/forskningsledare/försöksledare/statsagronom: 82 (39 män och 43 kvinnor), varav 5 tjänstlediga.
Forskarassistenter: 19 (2 män och 17 kvinnor), varav 1 tjänstledig.
Adjunkter: 59 (6 män och 53 kvinnor), varav 7 tjänstlediga.
Teknisk/administrativ personal: 144 (45 män och 99 kvinnor), varav 8 tjänstlediga.
Universitetsdjursjukhuset: 147 (16 män och 131 kvinnor), varav 10 tjänstlediga.
Aktiva forskarstudierande: 170, varav 83 innehar doktorandanställning (13 män och 70 kvinnor), av dessa är 4 tjänstlediga.
Antagna studenter på alla nivåer (år 1 till 6) ht 06: 452 (376 kvinnor, 83 % och 76 män, 17 %)
Genomströmning: 60 av 71 studenter som antogs ht 2000 erhöll examen höstterminen 2006 (85%). Åtta studenter var fortfarande kvar i utbildningen och tre hade hoppat av.
Genomsnittlig studietid: 5,72 år av 5,5 möjliga
Genomsnittlig studietid i forskarutbildningen: 4,1 år

Källa: självvärdering samt komplettering

Utbildningens mål

Utbildningen har följande övergripande mål:

Veterinärexamen uppnås efter fullgjorda kursfordringar om sammanlagt 220 poäng.

För att få veterinärexamen ska studenten ha förvärvat de kunskaper som behövs för att verksamheten som veterinär ska kunna utföras i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. Han eller hon ska ha förvärvat grunderna för klinisk diagnostik och behandling, förebyggande hälsovård samt de metoder som används för att utreda populationsproblem så att veterinären efter viss yrkesverksamhet självständigt kan ansvara för detta. Veterinären ska besitta den kliniska färdighet som krävs för akut djursjukvård, samt ha förvärvat kunskap om författningar som behövs för att upprätthålla samhällets krav på animala livsmedel. Veterinären ska också ha förvärvat kunskap om de författningar på vilka veterinär yrkesverksamhet vilar, ha förvärvat kunskaper och färdigheter som förbereder till fortsatt utbildning samt forsknings- och utvecklingsarbete och ha förvärvat insikt om veterinärens roll vad avser djurskydd och om de etiska värderingar som veterinär yrkesverksamhet vilar på.

Källa: Högskoleförordningen.

Bedömargruppens kommentar

Vi anser att utbildningens mål är uppfyllt utifrån nuvarande målformulering. Däremot är vi osäkra på om målen verkligen stämmer överens med omvärld-

dens förväntningar på vad en yrkesverksam veterinär ska kunna. Vi upplever att förväntningarna är högre ställda än målen, beroende på förändringar i samhället och i yrkesrollen. Exempelvis har kraven från djurägare på högt specialiserad djursjukvård blivit större än förut. En allt mer öppen värld med fri handel och fri rörlighet av djur och människor ökar kraven på kunskap om epizootisjukdomar och hur smittor sprids och hanteras. Veterinärens arbetsituation har på kort tid ändrats från ett ensamarbete till ett lag- och samarbete. Myndigheter och näring ifrågasätter redan idag om den nyblivna veterinären verkligen har den kunskap som yrkesrollen kräver.

Vi upplever att målen har legat fast medan förväntningarna ökar hela tiden. I ett försök att motsvara förväntningarna har studieplanerna successivt utökats. Vi tolkar detta som en bidragande orsak till stress hos studenterna. Vi uppfattar dock att överensstämmelsen mellan mål och förväntningar kommer att förbättras av den nya studieplanen.

Vi rekommenderar att man närmare analyserar hur kontaktytan mellan universitetets och yrkeslivet respektive roller och ansvar ska utformas för att utbildningens mål ska uppfyllas. Behovet av AT-tjänstgöring bör särskilt undersökas.

Organisation och ledning

Veterinärprogrammets organisatoriska tillhörighet är fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap. Programmets huvudman är Nämnden för utbildning på grund- och avancerad nivå (GUN) där vicedekanus för utbildning på grund- och avancerad nivå är ordförande. Därutöver finns en programnämnd för veterinärprogrammet. Programnämnden är rådgivande i vissa frågor och beslutande i andra. En stor del av utvecklings- och uppföljningsarbetet görs i programnämnden. Det finns ingen enskild person som är direkt ansvarig för hela programmets uppläggning (med reservation för dekanus som är ansvarig för fakultetens totala verksamhet) utan ansvaret ligger inom GUN. GUN utarbetar underlag för fördelning av resurser och verkar som en samordnare mellan fakultetens utbildningsprogram, institutioner och studenter. Det är sedan institutionerna som ansvarar för genomförandet av de kurser de fått sig tilldelade av GUN. Under senare år har antalet institutioner på fakulteten blivit väsentligt färre och den nuvarande institutionsstrukturens fokus ligger på större mer bärkraftiga enheter. Varje institution har en studierektor för utbildning på grund- och avancerad nivå. Inför verksamhetsåret 2007 har Universitetsdjursjukhuset blivit en egen organisatorisk enhet under rektor från att tidigare legat som enskilda kliniker under olika institutioner.

Bedömggrupps kommentar

Det är vår bedömning att organisationen kring grundutbildningarna behöver revideras då det saknas en tydlig rollfördelning mellan de olika nivåerna. Vi har svårt att se behovet av en grundutbildningsnämnd då det finns en programkommitté, eller vice versa dvs. att ha en programkommitté när det

finns en grundutbildningsnämnd, med den ansvarsfördelning som finns idag. Den samordnande roll som programkommittén för veterinärutbildningen har, medför otydliga ansvarsförhållanden. Kommittén diskuterar kurserna på utbildningarna, men innehållet i kurserna har den inget inflytande över utan den frågan äger institutionerna. Vi frågar oss också vem som ansvarar för den långsiktiga, kontinuerliga förnyelsen av utbildningen, vem som borgar för den långsiktiga kompetensförsörjningen vid institutioner och avdelningar och leder kvalitetsarbetet och kvalitetssäkringen. Vi har givetvis funnit exempel på delar av ledningsorganisationen där man tagit detta ansvar, men den systematiska strukturen är svår, eller omöjlig, att hitta.

Bedömaregruppen rekommenderar fakulteten att överväga en programledning med ansvar för hela veterinärutbildningen. Denna programledning bör ges mandat att utforma utbildningens vetenskapliga och pedagogiska innehåll samt upphandla utbildningens olika delar vid de institutioner som bäst kan uppfylla ställda krav. Programledningen ska därvid även ha beslutanderätt över den ekonomiska ersättningen för tillhandahållen utbildning.

Det är vårt intryck att det saknas en tydlig och målmedveten handlingsplan för vad man vill uppnå med den nya fakultetsorganisationen. Hur ska man till fullo nyttja möjligheterna med veterinärvetenskap och husdjursvetenskap i samma fakultet?

Erfarenhetsmässigt finns det belägg för att den nya organisationen med färre och större institutioner är ett steg i rätt riktning för att främja ekonomisk stabilitet och mer samarbete mellan ämnesgränser, dock återstår det ännu mera att göra för att få till stånd en god integration mellan programmets olika ämnesdelar.

Den nya organisationen för djursjukhuset bör följas upp och utvärderas, både med tanke på utbildningens samt forskningens och sjukhusets behov av kommersiell verksamhet och intäkter från denna.

Institutionerna vid fakulteten är utformade efter ämnesområden vilket skapar goda förutsättningar för stark forskning inom de olika disciplinerna. Men ämnesorienteringen i kombination med att grundutbildningsmedel tilldelas utan vidare styrning medför att få incitament finns för ämnesmässig integration och tvärvetenskapliga inslag i utbildningen. Vi anser återigen att utbildningen skulle gynnas av en starkare programledning med möjligheter att påverka såväl innehåll som metod i högre utsträckning än idag. Inte bara den ämnesmässiga integrationen utan även den ämnesmässiga progressionen skulle kunna stärkas på detta sätt.

Studenter

Antalet antagna studenter år 2007 var 100 och sökandetrycket var mycket stort (maximal poäng från gymnasiet krävs för antagning och bland dessa förekommer det också att lottning används i vissa fall). År 2007 var första året då det årliga antagningskvoten är 100, tidigare år var samma antagning till programmet 82 studenter. Flertalet av studenterna var kvinnor (83 %) och flera studen-

ter hade tidigare studerat på universitet och högskolor. Utbildningen provade under de första åren på 2000-talet intervjuantagning av studenter.

Bedömargruppens kommentar

Det är vårt intryck att studenterna är mycket välmotiverade och akademiskt förberedda för utbildningen. Det råder dock vissa frågetecken kring studenternas erfarenheter av att arbeta med lantbruksdjur. Den sneda könsfördelningen samt olikheter i utbildningsbakgrund är ett problem anser vi då den kreativa och kritiska miljön förbättras om olika perspektiv och erfarenheter ställs emot varandra. Vi har dock inga lösningar hur man på kort sikt kan förändra situationen, men det krävs ett strategiskt arbete för att lyckas på lång sikt såväl med jämställdhet som med mångfaldsarbetet.

Den fysiska studiemiljön för studenterna är god. Utbildningen är studieintensiv och flera av studenterna upplever att den är krävande och stressig. En annan betungande faktor är att studiemedel generellt bara ges för 12 terminers studier, och veterinärprogrammet är 5,5 år. Detta ger en ökad press på att klara sina studier på utsatt tid. En del studenter har läst andra kurser på universitetet tidigare och har därmed inte finansiering under hela studietiden vilket leder till att de måste arbeta vid sidan av studierna.

Fakulteten har ansökt och blivit godkänd för att delta i första utprovningsomgången av det så kallade vårdprovet. I och med detta hoppas man kunna göra en bättre selektion av studenter än med lottning. Det innebär även betydligt lägre kostnader än alternativet att använda intervjuantagning som provades under de första åren på 2000-talet; bedömargruppen fick dock inte besked om huruvida försöket utvärderades innan det lades ned.

Lärare

År 2007 fanns 236 lärare med minst doktorsexamen att tillgå i undervisningen. Därutöver fanns 83 doktorander som i större eller mindre utsträckning deltog i undervisningen, samt 137 personer anställda vid Universitetsdjursjukhuset. Av 236 lärare är 80 procent disputerade och 47 heltidsanställda professorer.

Antalet lärare per student i veterinärutbildningen är ungefär en lärare per 5,5 studenter (72 heltidsekvivalenter lärare/398 aktiva veterinärstudenter). Andelen lärare gentemot teknisk och administrativ personal är: 226/103, dvs. 1 lärare per 0,5 teknisk och administrativ personal. De flesta av de disputerade lärarna har pedagogisk utbildning och den normala arbetsfördelningen i anställningen för en rekryterad professor är 20 procent undervisning och 80 procent forskning.

Bedömargruppens kommentar

Lärartätheten är hög, lärarnas vetenskapliga produktion är mycket god och det finns en hög motivation hos många lärare. Könsfördelningen uppvisar kvinnlig dominans utom för kategorin professorer där männen är fler än kvinnorna.

Fakultetens struktur gynnar forskning, och antalet forskningstunga tjänster (professorer och forskare) är stort. Antalet tjänster med huvudansvar för undervisningen (adjunkter och lektorer) är däremot relativt litet. Eftersom gruppen är så liten leder detta till en pressad arbetssituation för de lärare som undervisar mycket. Vi är bekymrade över den höga arbetsbelastningen för lärarkollektivet. Flera lärare har många olika roller: kliniker, forskare, lärare och handledare på forskarutbildningen. Detta har bland annat inneburit att de kliniska lärarnas forskning blivit lidande. Det kan också innebära att kontinuiteten i grundutbildningen inte upprätthålls på bästa sätt. Vi har inte funnit belägg för att det är så idag, men utbildningsledningen bör följa upp vilken betydelse detta får för undervisningens kvalitet.

Vi konstaterar att det finns ett stort framtida rekryteringsbehov av nya lärare efter en period med låg rekryteringsfrekvens på grund av besparingar och därtill flera i tiden närallgande pensionsavgångar. I EAEVE:s utvärderingsrapport lyfts planeringen av rekryteringarna fram som en viktig fråga. Vi noterar att anställningsförhållandena varierar markant beroende på vilken institution man arbetar vid. Vid vissa institutioner har till exempel det stora flertalet lärare deltidanställningar.

Vid lärartillsättningar finns tydliga krav på pedagogisk skicklighet och meritering. Tyvärr tillmäts detta inte alltid samma värde som forskningserfarenhet. Vi är medvetna om att bedömning av pedagogiska meriter inte är detsamma som att mäta forskningskvalitet, men anser att det går att det går att förbättra anställningsprocessen ytterligare på denna punkt.

Pedagogisk skicklighet, såsom andra färdigheter, behöver förnyas och utvecklas. Universitetet tillhandahåller ett stort utbud av pedagogiska kurser och vi är mycket positiva till denna medvetna satsning från universitetets sida. Dock är vi oklara över vilken uppföljning som universitetet genomför efter den åtta veckors pedagogiska kurs som varje universitetslärare får.

Avslutningsvis uppfattar vi att den tekniska personalens behov av vidareutbildning inte tillgodoses, trots att den gör en betydande insats i olika kliniska utbildningsmoment. Utbildningsledningen bör identifiera vilka behov av vidareutbildning den tekniska personalen har och erbjuda kompetensutveckling. Detta betonas också i EAEVE:s utvärderingsrapport.

Utbildningens innehåll och utformning 1997–2007

Veterinärprogrammet har en fast studieplan om 5,5 års heltidsstudier. Inga kurser ges på distans. Kurserna är i de allra flesta fall obligatoriska, endast ca nio procent av utbildningen utgörs av valfria kurser (då inkluderar detta även examensarbetet på 10–20 poäng). Kurserna som ingår är i omfång mellan 1 och 18 poäng⁹ och dessa varierar mycket mellan de olika studieåren. Exempelvis i år fyra finns det sex kurser om en till två poäng, tre kurser om tre till sju poäng och en kurs omfattande 17 poäng. De tre första åren är i betydande

9. Motsvarande poäng innan ECTS-skalan infördes år 2007.

utsträckning prekliniskt orienterade och de avslutande 2,5 åren kliniskt inriktade. Studenterna får ett omfattande undervisningsprogram där det totala antalet undervisningstimmar inom de olika utbildningsmomenten: lektioner, praktiskt arbete, handledning, klinisk utbildning samt övrig undervisning (inkl. examensarbete och examinationer) uppgår till 5476 timmar under programmets 5,5 år. Detta motsvarar en undervisningstäthet på ca 25 timmar schemalagd undervisning per vecka.

Undervisningen är uppdelad i fem huvudsakliga ämnesområden: Grundläggande pre- och parakliniska ämnen¹⁰, husdjurspraktik, klinisk utbildning, livsmedelshygien och professionellt förhållningssätt. De prekliniska ämnena uppgår till ca 32 procent, och tillsammans med den kliniska utbildningen (som uppgår till 40 procent), utgör dessa nästan $\frac{3}{4}$ av det totala utbildningsinnehållet. De övriga tre har mellan sex och två procent av utbildningsvolymen.

Den kliniska utbildningen utgörs av sammanlagt 45 veckor där all undervisning är obligatorisk.¹¹

Veterinärstudenternas kurslitteratur består i huvudsak av textböcker på engelska, som kompletteras med kompendier på svenska som belyser svenska förhållanden. På hemsidor för kurserna finns anteckningar från föreläsningar mm.

Bedömarens kommentar

Det är vårt intryck att utbildningens innehåll i stor utsträckning präglas av de enskilda lärarnas specialistkompetens och i mindre utsträckning av helhet och integration. Den integration som finns bygger till stor del på initiativ från enskilda lärare. Utbildningsplanen lider av "curriculum overload", dvs. för många kurser pressas in i utbildningsprogrammet, och skulle vinna på att vissa utbildningsmoment flyttades från grund- till vidareutbildning. Avnämarna påtalade denna brist i studenternas utbildning och efterlyste träning i kommunikation med djurägare. Detta har också i stor utsträckning beaktats i utbildningsplanen, som gjordes om inför 2007. Vi anser att antalet undervisningstimmar för studenterna är en rimlig arbetsbörda för studenterna. Vi noterar dock att terminerna ser relativt olika ut avseende schemalagd tid, vilket bör uppmärksammas av utbildningsledningen.

Den kliniska färdighetsträningen är internationellt sett av hög kvalitet. Klinikundervisningen är relativt väl försörjd med smådjurs- (hund, katt etc.) och hästpatienter. Många av studenterna har egna smådjur och hästar och har en stor vana vid dessa djurslag. Vi har ett intryck av att samarbetet mel-

10. De ingående grundläggande prekliniska ämnena är: anatomi, biokemi, biologi, biofysik, biostatistik, kemi, epidemiologi, genetik, immunologi, mikrobiologi, parasitologi, patologisk anatomi, farmaci, farmakologi, fysiologi, fysiologisk patologi, toxikologi. Undervisningen är organiserad i ämnesöverskridande tematiska kursblock.

11. Den innefattar 13 veckor inom smådjursmedicin och kirurgi, sju veckor hästmedicin och kirurgi, tre veckor grismedicin, sex veckor idisslarmedicin, fem veckor reproduktion, sju veckor mobila kliniker, tre veckor bilddiagnostik samt en vecka klinisk kemi.

lan djurklinikerna och undervisande lärare fungerar bra och är av godo för utbildningen.

För lantbruksdjur (nötkreatur, gris etc.) är läget mer problematiskt. Tillgången på patienter är mycket mer begränsad och underlaget är vikande. Antalet besättningar med lantbruksdjur i ambulatoriska klinikens område är relativt lågt och minskar kontinuerligt. Studenterna har dessutom liten vana av lantbruksdjur före antagningen till veterinärutbildningen. Avnämarna betonar att nyutexaminerade veterinärer måste ha färdigheter i akutsjukvård för stordjur och är oroliga för utvecklingen.

Vi upplever att förenade krafter behövs för att vända denna negativa utvecklingstrend. Jordbruksverkets roll i utbildningen bör stärkas. Distriktsveterinärstationer i landet kan engageras i utbildningen av veterinärstudenter i större utsträckning än idag. Stationärkliniken för idisslare är ett mycket viktigt komplement till den ambulatoriska kliniken och behöver finnas lättillgänglig för lärare och studenter i de nya utbildningslokalerna på Ultuna. EAEVE har i sin utvärderingsrapport mycket kraftfullt betonat bristerna i utbildningen som rör lantbrukets djur.¹²

Vi bedömer att kurslitteraturen är relevant och relativt uppdaterad, även om kostnaden för studenterna kan vara betungande. Ett fåtal läsexemplar av de rekommenderade böckerna finns tillgängliga på SLU:s bibliotek, som är välutrustade och av mycket hög klass.

På SLU:s hemsida pågår uppbyggnad av elektroniska utbildningsmedia. Det finns bland annat tillgång till ett tiotal utbildningsvideor (klinisk undersökning, hovbandagering, hästens muskler etc.). Utbudet är inte representativt, men ger ett kompetent och användarvänligt intryck.

Forskningsanknytning

Bedömagruppens kommentar

Utbildningen har en mycket god forskningsanknytning, präglas av ett vetenskapligt förhållningssätt och har en god vetenskaplig progression. Detta visar sig till exempel i lärarnas forskningsaktivitet och studenternas examensarbeten. Grundutbildningens anknytning till forskning och forskarutbildning är mycket viktig och examensarbetet har här en viktig funktion. Tillgodogörandet av generiska färdigheter såsom muntlig och skriftlig framställning, vetenskapligt förhållningssätt och kritiskt tänkande förekommer i utbildningen, men det är vår bedömning att veterinärprogrammets fokus ligger inom de kliniska och prekliniska ämnena. De generiska färdigheterna tillämpas förvisso i varierande grad, men dessa områden kan stärkas ytterligare. Detta kommer också att ske i den nya utbildningsplanen som innehåller ett helt nytt moment: kandidatuppsats. Bedömagruppen vill lovordera utbildningen för detta initiativ.

12. EAEVE utvärderingsrapport.

Examensarbete

Veterinärstudenternas examensarbete är obligatoriskt och en förutsättning för examen. Studenterna läser under sin första termin en 6 p kurs (SESAM) med introduktion till universitetsstudier, vetenskapligt skrivsätt och muntlig framställning. I åk 5 informeras de under en halvdag om examensarbetenas syfte och arbetssätt, möjliga handledare och ämnen. Instruktioner för examensarbete finns på SLU:s hemsida. Det är därefter handledarens ansvar att studenten förbereds för sin uppgift på ett relevant sätt. En studieplan upprättas av studenten och undertecknas av studenten och handledaren samt examinatorn och prefekten/avdelningschefen. Det förekommer att examensarbeten görs i samverkan med avnämarna, men det är inte vanligt.

Läsåret 2007/2008 fanns drygt 100 möjliga handledare listade på de pre/parakliniska och kliniska institutionerna. Handledare och examinator får inte vara samma person. Examinatorn bedömer och betygsätter (godkänd/underkänd) examensarbetet enligt de riktlinjer som finns för varje institution. Vid vissa institutioner opponerar studenterna på varandras arbeten.

Bedömargruppens kommentar

Det är vårt intryck att nivån på examensarbetena håller god kvalitet, men att studenterna bör vara bättre förberedda (ges mer metodundervisning och pröva olika fallstudier) innan examensarbetet genomförs. Vi gör bedömningen att den nya utbildningsplanen tillgodoser detta behov. Vi bedömer att handledningen av examensarbetena fungerar bra, att tillgången på handledare är god och att kompetensen hos handledarna är mycket hög. Vi efterlyser dock centrala riktlinjer för bedömning av examensarbetet och ser en utvecklingspotential i att fler examensarbeten görs i samverkan med yrkeslivet. Universitetet skulle också kunna pröva att använda extern examinator för att kvalitets-säkra examensarbetena ytterligare. Den absoluta majoriteten av studenterna blir klara i tid med sina examensarbeten, vilket vi ser positivt på.

Progression

Veterinärutbildningen är en akademisk yrkesutbildning där teoretisk grundkunskap och praktisk färdighetsträning omsätts i praktiskt (kliniskt m.m.) handlande. Progressionen omfattar därmed utveckling och fördjupning såväl i yrkeskunskaper som i vetenskaplighet. För yrkeskunskaper innebär det progression i teoretiska kunskaper, progression i färdighetsträning samt omsättning av teoretisk kunskap och färdighetsträning i praktisk yrkesutövning.

Bedömargruppens kommentar

Vi bedömer att den yrkesmässiga progressionen är god. En väsentlig anledning till den goda progressionen är att utbildningen är så pass styrd i sitt innehåll samt att den kliniska undervisningen bygger på den prekliniska och är väl utbyggd. Detta innebär att lärarna har goda möjligheter att bedöma vilka kunskaper och färdigheter studenten bär med sig (då möjligheten att själv välja

kurser är så små) och således kan planera och genomföra en allt större svårighetsgrad i undervisning och examination.

Trots detta finns vissa brister i horisontell såväl som vertikal integration av utbildningen. Få kurser samarbetar med varandra och inslaget av integrerade kurser är litet även om några bra exempel finns. Utbildningen är välkoordinerad men man utnyttjar inte till fullo möjligheterna till vetenskaplig och professionell progression i utbildningen. Med så många kurser är också risken för fragmentering stor vilket inte minst visar sig i ett stort antal tentor och duggor och deras minst sagt varierande kvalitet. Utbildningen har en god plan för innehåll, men inte för processen, dvs. undervisningsformer och examinationer. Då flera institutionella förändringar har skett (som att särskilja universitetsdjursjukhuset från institutionerna på universitet) är det nu extra viktigt att skapa goda förutsättningar för att hålla ihop utbildningen lika väl som idag. Detta har också gjorts i nya utbildningsplanen.

Undervisnings- och examinationsformer

Undervisningens dominerande inslag är laborationer, föreläsningar, teoretiska och praktiska övningar samt klinisk undervisning. Den vanligast förekommande examinationsformen är skriftlig tentamen, men även praktisk tentamen och skriftlig hemtentamen förekommer, om än i mindre utsträckning. Vissa moment i utbildningen använder problembaserat lärande.

Bedömargruppens kommentar

Vårt intryck är att undervisnings- och examinationsformerna är varierade. Flera kurser har börjat använda problembaserat lärande som pedagogisk modell. Detta är ett lovligt initiativ, men det har framkommit en del brister i implementeringen. Basgruppsträffar sker utan handledare redan efter en kort tid och i många fall blir träffarna utan handledare inte konstruktiva, utan frustrerande, för deltagarna. Bristen på framför allt lärarresurser har framkommit som anledningen till bristerna i det här fallet, men vi är övertygade om att det snarare handlar om att analysera och ändra på hur man allokerar dessa resurser på bästa sätt.

Det finns ett brett spektrum av pedagogiska modeller i utbildningen, allt från systematiska planer till mer ad-hoc-betonade lösningar. Vi tror att en enskild institution eller kursledning har svårt att upprätthålla och utveckla pedagogisk kvalitet på egen hand och i stort sett är utlämnade till kompetensen och engagemanget hos enskilda lärare. Därför kan det vara en önskvärd strategi att på sikt ta fram ett pedagogiskt ramverk som genomsyrar hela utbildningen och att man till detta kopplar adekvata stödfunktioner för både lärare och studenter från centralt håll.

Bedömargruppen har haft möjlighet att gå igenom ett större antal skriftliga tentamina från olika terminer. Vad som är slående är att ingen skriftlig tentamen är den andra lik. De är av varierande kvalitet, också mellan frågorna i samma tenta. Det framgår ganska tydligt att flera personer är involverade i

konstruktionen av en och samma tentamen, men att kommunikationen dem emellan ibland är bristfällig. Lärarna vill gärna ställa sina egna frågor, och sällan ses någon helhet eller försök till integration mellan kunskapsområdena i kursen (det ska dock poängteras att lovvärda undantag finns). Detta gör att bedömaregruppen ställer sig frågande till hur utbildningen ser på examination – som en avstämning av faktakunskaper eller som ett inläringstillfälle. Vi vet av erfarenhet att examination är den enskilt viktigaste faktorn för studenternas inläring och att om de skriftliga tentorna, framför allt under den första delen av utbildningen, är osammanhängande och på en låg taxonomisk nivå är det något som utbildningen bör utreda. Kraft bör inte bara läggas på att minska antalet tentamenstillfällen utan även att kvalitetssäkra dem som finns. Med tanke på den arbetsbelastning tentor utgör för den examinerande läraren styrs examinationskonstruktionen mot snabbrättade frågeställningar om examinationerna är många. Därför är dessa två åtgärder tätt sammanlänkade och mycket svåra att åtgärda var för sig.

Utbildningens innehåll och utformning i den nya utbildningsplanen 2007

Inför Bolognaomställningen¹³ av högre utbildning har veterinärprogrammet genomgått radikala omställningar. Programmet har infört en kandidat och en masteruppsats samt tre för studenterna valbara specialiseringar: smådjur, häst (inkluderat livsmedelssäkerhet) och produktionsdjur (inkluderat livsmedelssäkerhet). Antalet tillgängliga platser på utbildningen har också utökats från ca 80 till 100 nybörjare och de olika specialiseringarna får 40, 20 respektive 40 platser var.

Bedömaregruppens kommentar

Det är vårt intryck att den nya utbildningsplanen innebär många positiva förändringar, som är relativt väl förankrade bland studenter, lärare och övrig personal. Planen innebär en bättre anpassning till samhällsutvecklingen och avnämarnas krav på nyutexaminerade veterinärer. Inslaget av integration och helhet bör också kunna öka i utbildningen.

Grundutbildningen ska ge alla samma förutsättningar att klara av veterinäryrket efter examen, men att dela upp studenterna i olika inriktningar under en så stor del av utbildningen kommer troligen att ge dem olika färdigheter. Detta kan medföra problem vad det gäller anställningsbarhet men också studenternas professionella trygghet och snäva in deras karriärmöjligheter redan innan specialisering. Vi förstår att ett av syftena med förändringen är att motverka curriculum overload, vilket vi anser är lovvärt. Detta är dock något som vi ändå anser att utbildningsledningen bör följa upp efter några år för utvärdera

13. Bolognaomställningen innebär bland annat att en ny nivå i den högre utbildningen etableras: avancerad nivå samt att kurser inom alla utbildningar ska nivåplaceras i grundläggande, avancerad eller forskarnivå.

vilka kompetenser studenter fått. EAEVE har bedömt att denna brist även finns i utbildningen i livsmedelshygien.

Det är oklart hur många studenter som kommer att välja de olika inriktningarna. Det kan uppstå problem med sneda söktryck som kan mynna ut i besvikelse för studenterna. Dessa problem kan förebyggas framför allt genom att man ger studenterna god insikt i vad de olika inriktningarna innebär, men också genom att universitetet är flexibelt i fördelningen av platser.

Vår bedömning är att lärarnas arbetsbelastning med stor sannolikhet kommer att bli mycket hög under perioden när de två programmen körs samtidigt.

En utmaning som överförs från det gamla programmet till det nya är att i tillräcklig utsträckning erbjuda studenterna klinisk träning på lantbruksdjur.

Till oklarheterna inför framtiden hör också att ett slutgiltigt beslut ännu inte fattats om byggnation av det nya Veterinärhuset, och att ingen konsekvensanalys av separationen mellan djursjukhuset i Uppsala och undervisningen i kliniska vetenskaper har gjorts.

Studentinflytande

Veterinärmedicinska föreningen är studenternas plattform för att organisera och utöva inflytande över utbildningen. Studenterna är representerade i alla beslutande organ. Utbildningens ringa storlek och studenternas nära relation med sina handledare och lärare gör att många problem kan lösas direkt mellan lärare och student.

Bedömargruppens kommentar

Det är vår uppfattning att studenternas möjligheter att utöva inflytande över sin utbildning är mycket goda och lärarna och utbildningsledningen är lyhörda inför studenternas önskemål.

Kvalitetsarbete

En stor del av veterinärprogrammets kvalitetsarbete har inom de senaste åren varit fokuserat på att revidera utbildningsplanen och lägga in mer vetenskapliga arbeten såsom kandidatuppsatsen. Antalet examinationstillfällen har också varit föremål för omarbetning.

Bedömargruppens kommentar

Kursvärderingar genomförs regelbundet, men svarsfrekvensen från studenternas sida och återkopplingen från lärarna om kursvärderingarnas resultat kan förbättras. Här brister det från bägge parter. Det bör dock nämnas att det är universitetets uppgift att underlätta och entusiasmera studenterna att lämna synpunkter på kursernas innehåll och struktur. Feedback är essentiellt för ett fungerande kursvärderingssystem och hur detta fungerar bör förbättras.

Vi är av den uppfattningen att processen med framtagningen av självvärderingen inte i tillräcklig utsträckning var förankrad bland de inblandade. Exempelvis hade en del av de intervjuade personerna fått självvärderingen samma dag som intervjuerna ägde rum.

Självvärderingen har en väl utvecklad beskrivande karaktär, medan bedömargruppen förväntade sig att få en mer reflekterande, analyserande och problematiserande självvärdering. Utbildningen skulle ha vunnit på att värdera sina starka och svaga sidor på ett tydligare sätt.

Samverkan och arbetsmarknadsanknytning av utbildningen

Veterinärprogrammet har ett nära samarbete med Universitetsdjursjukhuset, dess ambulatoriska klinik samt Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA). Det förekommer också samarbete med Livsmedelsverket, distriktsveterinärerna och i viss mån med Jordbruksverket.

Bedömargruppens kommentar

Vårt intryck är att utbildningen har högt anseende hos avnämarna i både näringsliv och myndigheter. Nya och ökade krav från högt specialiserade djurbesättningar, både för livsmedelsframställning, sport- och sällskapsdjursuppfödning, tävlingsstall, myndigheter med ansvar för hälsa och smittspridning etc. kanske inte alltid kan mötas av alldeles nyutexaminerade veterinärer utan först efter en tids yrkeserfarenhet.

Det goda och nära samarbetet med SVA är värdefullt, för att inte säga oundgängligt, och bör på alla sätt understödjas.

Vi anser att det finns en utvecklingspotential i samverkan med den privata djursjukvården, i första hand med djursjukhusen och klinikerna i Uppsala-Stockholmsområdet. Inte minst för att studenterna där kan få möta ”den vanliga patienten” och ha en del av sin utbildning i den verksamhet de sedan ska jobba i. Att studenter finns i den reguljära vården är inte bara givande för studenterna utan kan också ha många positiva effekter för de mottagande institutionerna.

Internationalisering

Internationalisering av veterinärprogrammet avseende studentutbyte sker i mycket liten utsträckning. Lärarutbyte förekommer, men inte särskilt frekvent.

Bedömargruppens kommentar

Det är vår uppfattning att veterinärprogrammet behöver ett långsiktigt systematiskt arbete för att få en acceptabel standard inom detta område. Internationaliseringsgraden vad avser kurslitteratur och internationell forskningsverksamhet bedöms däremot vara väl uppfyllda. En förklaring till det låga internationella studentutbytet kan vara att utbildningens fasta struktur i stort sett omöjliggör några fria val. Ytterligare förklaringar till det låga utbytet kan

finnas hos studenternas egna preferenser; flera av dem vill/kan inte resa bort en längre tid eftersom de har föräldraansvar eller ansvar för egna djur. Utbildningens goda renommé i Sverige är också en förklaring till att man inte läser utomlands. Utländska föreläsare och gästforskare förekommer relativt frekvent.

Genomströmning

Genomströmningstakten i veterinärutbildningen är på en mycket hög nivå i ett internationellt perspektiv. Av 71 studenter som antogs höstterminen 2000 erhöll 60 examen höstterminen 2006 (85 procent). Åtta studenter var fortfarande kvar i utbildningen och tre hade hoppat av. Det förekommer att man antar studenter till år 3 och 4 som påbörjat veterinärprogrammet i andra länder.

Bedömargruppens kommentar

Vi ser mycket positivt på den höga genomströmningen men är av den uppfattningen att hög genomströmning inte alltid är ett tecken på hög kvalitet, likaså att låg genomströmning inte är alltid en indikation på brister och dålig kvalitet. Vi menar att det kan vara fruktbart att se på tre typer av faktorer som kan förklara både en hög och låg genomströmning:

1. Individuella förutsättningar: förklaringar som kan ligga hos de studerande själva, såsom studiemotiv, studiekapacitet och studiebakgrund.
2. Institutionella förhållanden: förklaringar som kan förknippas med själva utbildningen, såsom undervisningen och institutionens klimat, stressmoment skapat av institutionen, examinationernas svårighetsgrad och betygssättning, examinatorernas ambition och ansvarsfullhet och utbildningsmål.
3. Utominstitutionella förhållanden: förklaringar som kan finnas i studenternas omgivande miljö, såsom ekonomi, boende, arbetsmarknad och fritid.

Vårt intryck är att man inte kan ifrågasätta studenternas höga motivation och vilja till studieframgång, men vi är oroliga över att dessa höga prestationskrav på sikt kan göra att studenterna får allvarliga stressymptom. Vi har inte sett någon evidens för låga krav i utbildningen. Bedömargruppen vill rekommendera att ledningen uppmärksammar frågan om stressade studenter.

Forskarutbildning i veterinärmedicin

Organisation och ledning

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap utbildar doktorander inom huvudämnena: klinisk vetenskap, husdjursvetenskap, patobiologi, molekylär biovetenskap samt anatomi och fysiologi varav flertalet av ämnena har ett antal inriktningar. Ansvarig för forskarutbildningen är fakultetsnämnden vars ordförande är dekanus. En vicedekanus har det övergripande ansvaret för forskning och forskarutbildningen vid fakulteten. Generella frågor kring forskarutbildningen hanteras av en fakultetsstudierektor för forskarutbildningen, som har ett omfattande policydokument som stöd. Tillsyn av genomförandet av utbildningen sköts av Nämnden för utbildning på forskarnivå (FUN). Vid varje enskild institution finns det även en studierektor som hanterar frågor som rör forskarutbildningen vid institutionerna.

Bedömargruppens kommentar

På samma sätt som i fallet för veterinärprogrammet lider forskarutbildningen av en komplex och otydlig ledningsorganisation. Vi har svårt att se vem som faktiskt fattar beslut i olika frågor. Detta bör tydliggöras av fakultetsledningen.

Doktorander

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap har 190 inskrivna studerande på forskarnivå, varav 170 är idag aktiva. Hälften av dem har anställning som doktorand och resten är antingen lärare, kliniker, anställda utanför universitetet eller utländska stipendiater, med minst 50 procent aktivitet på forskarutbildningen. Ungefär 70 % av alla forskarstuderande har sin grundutbildning från SLU. Under perioden 2004–2006 har 70 doktorsexamen utfärdats och 12 licentiatexamen. Den genomsnittliga studietiden är 4,1 år. De lediga doktorandtjänsterna utlyses. Konkurrensen om dessa platser varierar mellan institutioner och ämnen. Under perioden 2005–2007 fanns i medeltal 15 sökande per utannonserad tjänst.

Bedömargruppens kommentar

Det är vår uppfattning att antalet disputationer inom den undersökta perioden är utomordentligt bra, och att doktoranderna genomför sina doktorandstudier på nästan utsatt tid är mycket positivt. Obalansen hos antalet sökande till doktorandplatserna mellan institutionerna anser bedömargruppen på sikt kunna skapa problem då de prekliniska ämnena eventuellt inte kan upprätthålla ett minimum av doktorander. Projektarbetet om 30 högskolepoäng som finns i den nya läroplanen, borde dock kunna bidra till att intresset för dessa

ämnen hos veterinärstudenterna ökar. Licentiatantagning ska inte ske rutinmässigt, utan motiveras i varje enskilt fall. Vi är dock inte säkra på att detta verkligen följs i samtliga fall och det bör föranleda en granskning av ansvariga för forskarutbildningen.

Handledning

Den totala handledarresursen vid fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap är mycket hög (bland annat 47 professorer) till 170 aktiva doktorander. Alla doktorander har minst en biträdande handledare. Huvudhandledare skall vara docent, vilket innebär att vederbörande genomgått pedagogisk utbildning i handledning, något som också erbjuds biträdande handledare. Doktoranden erbjuds medarbetarsamtal årligen, vilken kan utföras av en annan person än handledaren om doktoranden så önskar. Vid eventuella konflikter mellan handledare och doktorand så finns en utarbetad handlingsplan om vilket tillvägagångssätt som ska ske för att reda upp situationen. Doktoranden kan vid behov även få stöd och hjälp från doktorandombudsmannen vid SLU. Doktorandens möjlighet att påverka sina projekt och sin egen arbetssituation bedöms både av doktoranderna själva och av handledarna som goda.

Bedömargruppens kommentar

Vi anser att doktoranderna får god handledning. Alla huvudhandledare genomgår handledarutbildning. En mentor/examinator utanför den egna gruppen som kontinuerligt har kontakt med doktoranden skulle dock underlätta för doktoranden vid eventuella konflikter med handledaren.

Individuella studieplaner

Samtliga doktorander har individuella studieplaner som följs upp och revideras varje år. Efter halva utbildningen genomförs en halvtidsuppföljning varefter den reviderade studieplanen och yttrande från prefekten om utsikterna att fullfölja utbildningen enligt planen lämnas in till fakulteten och granskas av FUN. Studieplanerna samlas och arkiveras hos fakulteten.

Bedömargruppens kommentar

Vi bedömer att doktorandernas arbete och progression följs upp på ett tillfredsställande sätt.

Forskarutbildningskurser

Doktoranderna måste ha gått minst 20 och max 50 poäng forskarutbildningskurser och skrivit en avhandling på 140–110 poäng för att nå upp till examinationskravet i forskarutbildningen.

Bedömargruppens kommentar

Utbudet av forskarutbildningskurser inom fakultetens olika forskarutbildningsämnen kan förbättras. Detta är extra tydligt vad gäller utbudet i kollegiala seminarier där även doktoranden själv får möjlighet att leda seminarier. Dock erbjuds det såväl metodologiska som vetenskapliga fördjupningskurser samt mer generiska kurser.

Bedömargruppen anser att kraven på vad som tillgodoräknas doktoranden som poäng på kurs är strikta men korrekta. Kursutbudet borde dock förbättras så att de kan möta de ställda kraven. Skillnaden mellan minimum och maximum av antal kurspoäng är stort och bedömargruppen ställer sig frågande till om detta får någon konsekvens på omfattningen av de ingående kurserna i relation till bedömningen av avhandlingens kvalitet.

Avhandling

Avhandlingar som läggs fram vid fakulteten ska vara sammanläggningsavhandlingar och riktlinjerna för dessa är beslutade av fakultetsnämnden. Kraven för avhandlingarna är att de ska ha tre till fem artiklar, varav minst två ska vara accepterade för publicering i en vetenskaplig tidskrift vid disputationen. Det är dock inte ovanligt att doktoranderna har fler publicerade artiklar vid disputation. I minst hälften av delarbetena ska doktoranden vara förstaförfattare.

Bedömargruppens kommentar

Vi bedömer att de vetenskapliga kraven för avhandlingarna är rimliga med minst tre artiklar, varav två är internationellt publicerade i referee-bedömda tidskrifter.

Internationalisering

Fakulteten har ett flertal internationella samarbeten och är involverade i bland annat Linnaeus-Palme utbytesprogram. Dessa samarbeten inkluderar både doktorander och lärare/forskare. Samarbetsparterna finns vid universitet eller andra forskningsinstitut i såväl Afrika som Asien och Sydamerika. Under sin utbildningstid uppmanas doktoranderna att delta i internationella konferenser. Det finns relativt goda möjligheter att finansiera sådana resor via stipendier.

Bedömargruppens kommentar

Bedömargruppen anser att möjligheterna för internationella samarbeten är goda och att de även utnyttjas i stor utsträckning.

Forskarutbildningsmiljö

Bedömargruppens kommentar

Bedömargruppen har observerat flertalet positiva komponenter i forskarutbildningsmiljön. Doktorandanställningar annonseras på hemsidan och i nationell dagspress. Det är en mycket hög genomströmning. Fakulteten har ett gott inslag av utländska och externa doktorander. Man har en doktorandombudsmän och en färdig handlingsplan om det uppstår problem mellan handledare och doktorand.

Bedömargruppen har dock även observerat ett antal problem. Det finns vissa rekryteringsproblem, särskilt inom de prekliniska ämnena. Det finns även tecken på begynnande rekryteringsproblem inom de kliniska ämnena, sannolikt beroende på att flertalet studerande redan vid antagningen är inriktade på att bli praktiserande veterinärer.

En orsak till rekryteringsproblemet kan vara att den grundläggande utbildningen inte lyckas väcka intresset för forskning hos studenterna. Detta kan bero på att utbildningen innehåller många moment, men mindre av helhet och sammanhang. Vidare är träningen i t.ex. projektarbeten och vetenskaplig redovisning av liten omfattning i hela utbildningen. Genom den nya kursplanen där studenterna gör ett examensarbete torde intresset öka för forskning hos studenterna.

Fakulteten ger endast ett mindre antal doktorandkurser. I viss mån försöker man öka utbudet av dessa kurser genom att i samarbete med andra, främst nordiska, veterinärutbildningar tillskapa gemensamma doktorandkurser.

Flera doktorander arbetar ensamma med sin forskarutbildning. Bara vissa institutioner har gemensamma reguljära seminarieserier för doktoranderna. Sådana borde finnas så att varje enskild doktorand kan delta i en eller flera sådana serier. Möjligheten att organisera forskarskolor över institutionsgränserna och även över gränsen mellan veterinär- och husdjursvetenskap borde undersökas.

Under sin utbildningstid undervisar även doktoranderna på grundutbildningen samt handleder studenter under projektarbeten. Doktoranderna erbjuds en kurs i pedagogik för att underlätta och förbättra kvaliteten på deras undervisning. Bedömargruppen är bekymrad över det faktum att antalet undervisningstimmar skiljer sig i stor utsträckning mellan doktoranderna, vilket skapar en ojämvt i hur mycket tid som kan läggas ned på avhandlingsarbetet.

Sammanfattande observationer

Förtjänstfulla inslag i veterinärprogrammet

Forskningsmiljön vid Sveriges lantbruksuniversitet är ovanligt starkt då man har en stor andel forskande lärare och studenterna ingår i en forskande miljö. Det finns en närhet mellan lärare och studenter och studenterna uppfattas av lärarna som medarbetare, snarare än som kunder, vilket vi anser vara mycket positivt. Den fysiska studiemiljön för studenterna är mycket god på campus Uppsala (den fysiska infrastrukturen för lärarna med ”sjuka hus” är dock givetvis inte bra). Sammantaget uppvisar veterinärprogrammet flera komponenter som enligt oss är föredömliga.

Kåranda och utbildning

Vi har givetvis även gjort en del observationer där man på olika sätt bör vidta åtgärder för förändringar och förbättringar. Ett sådant exempel är den ”kåranda” som förekommer inom veterinära kretsar. Kåranda syftar till att stärka en yrkeskår och medför samhörighet och kollegial sammanhållning, men kan också leda till ett synsätt som präglas av egennytta, i förväg givna värderingar, exkludering av olikhet och obenägenhet till förändring. Kårens medlemmar jobbar av tradition som ”ensamvargar” med ämnesbaserad kunskap.

Bland veterinärer finns en stark kåranda. Denna kultur kan i vissa fall motverka högskoleutbildningens syften och grundläggande värderingar. Ett exempel på detta är bristen på interprofessionella inslag i undervisningen av veterinärstudenter. Det finns en strävan efter ökad (horisontell och vertikal) ämnesintegration, men samarbetet försvåras av olika kulturer mellan professioner och revirtänkande. Inspiration till förändring inom veterinärutbildningen verkar främst komma inifrån veterinärkåren och SLU, medan vi anser att utvecklingsidéer med fördel även kan hämtas utanför denna sfär. Ett annat exempel är den hårt schemalagda undervisningstiden som medför att studenterna vallas i grupp genom sin utbildning. Ett tredje exempel är bristen på pedagogisk utveckling.

Uppmärksamhet på den möjliga konflikten mellan kåranda och utvidgad professionalism i utbildningen behövs, för att betona flexibilitet, samarbete och framförhållning i utbildningen och undervisningen.

Framtida utmaningar

Integration av veterinärmedicin och husdjursvetenskap

Ett skäl för att skapa ett sammanhållet universitet av de tre tidigare veterinär-, lantbruks- och skogshögskolorna var att uppnå integrations- och samordningsvinster. Efter att universitetet bildats tog det nästan 30 år att få en

gemensam fakultet för veterinärmedicin och husdjursvetenskap. Dock har viss samverkan och samarbete inom enskilda discipliner utvecklats, ofta tack vare enskilda personers initiativ, utan att man avvaktat den formella organisationsförändringen.

Bedömargruppen måste dock konstatera att det saknas ett tydligt uttalat mål för vad universitetet vill uppnå med den nya fakultetsorganisationen. Likaså saknas en plan eller strategi för hur ett sådant mål ska nås. Det synes egendomligt att discipliner som har till syfte att utveckla och effektivisera animalieproduktionen och discipliner som fokuserar på all slags djursjukvård, prevention och kvalitetskontroll på livsmedel inte har en lång historia av djupt och allsidigt gemensamt arbete för utveckling av samband och samarbete. Detta borde vara angeläget sett utifrån ett perspektiv med djuret, och de produkter och tjänster som djuren bidrar med, i centrum. Med den nya organisationen torde fakulteten, även i ett internationellt perspektiv, ha ett närmast unikt tillfälle för utveckling av forskning och utbildning syftande till ett helhetsperspektiv för animalieproducerande djur samt sport- och sällskapsdjur. Ett framsynt utvecklingsarbete i detta avseende skulle kunna tjäna som föredöme även för veterinärutbildningar i andra länder.

Veterinärens roll i ett 10–15-årsperspektiv

Veterinärens roll har ständigt förändrats. Bara för några decennier sedan var akutsjukvård och tillsyn av livsmedelshantering de huvudsakliga arbetsuppgifterna. Det fanns gränshinder som bidrog till att veterinära uppgifter i huvudsak kunde fokusera på nationella förhållanden.

Successivt ökade behovet av veterinära insatser för sport- och sällskapsdjur. Livsmedels- och djurmiljölagstiftningen utökades och gränserna inom närområdet öppnades. Detta tillsammans med flera andra förändringar påkallade också nya och utökade insatser av veterinärmedicinsk kompetens.

Hur ser behovet av veterinär kompetens ut om 10–15 år? Sport- och sällskapsdjurssektorn synes fortsatt expandera. Risken för globala, tidigare okända, epizootier synes också öka. Världen krymper alltmer. Synen på djurens skötsel och vård och relation till människan och hennes behov förändras ständigt.

Vilken roll ska veterinären ha i framtiden inom de traditionella arbetsområdena? Inom vilka nya områden av samhället och samhällsplaneringen kommer det att behövas veterinär kompetens och inom vilka områden måste veterinärerna se till att deras kompetens får påverka utvecklingen?

Detta är bara exempel på några viktiga frågor att ställa och diskutera nu för att samhället ska inse behovet av veterinär kompetens och för att rätt veterinär kompetens och i tillräcklig omfattning ska finnas till hands i framtiden. Utvärderingsgruppen har inte funnit mer än fragment av denna diskussion vid fakulteten.

Detalj- och helhetskunskap

Bedömargruppen har, enkelt uttryckt, funnit att de färdiga veterinärerna har en god och omfattande detaljkunskap. Däremot är den del av veterinärutbildningen som inriktas på att koppla samman ämnesdelar, ge kunskap som fokuserar på ett helhetsperspektiv utifrån djurets situation samt träning i problemlösning och kreativt förhållningssätt mindre väl utvecklad.

Detta kan ha sin förklaring i att fakulteten tills helt nyligen bestod av ett betydligt större antal enskilda institutioner som ansvarade endast för en mindre ämnesdel än vad som är fallet idag. Incitamenten för samarbete institutionerna emellan för att ge de studerande en logisk uppbyggnad av kunskap och metoder för att få en helhetssyn var inte tydliga. Ofta var det mera angeläget för den enskilda ämnesföreträdaren att profilera sin del av ämnet, än att utveckla undervisningen utifrån studentens perspektiv.

Med den nya institutionsorganisationen har detta organisatoriska hinder till stora delar undanröjts. Ändå får utvärderingsgruppen konstatera att studenterna fortfarande inte får den helhetssyn och problemlösning förmåga som är önskvärd för en fullödig akademisk utbildning. Nuvarande institutioner och fakultet har en stor utmaning i att starta och genomföra en öppen och respektfull analys om olika ämnesdelars relevans för veterinärutbildningen och hur utbildningen ska byggas upp och olika ämnesdelar interagera med varandra för att ge studenten mera av helhetskunskap och inte enbart detaljkunskap.

Utbildningens ledning och organisation

Grundutbildningens ledningsfunktion och det administrativa stödet till den bör kännetecknas av tydlighet och effektivitet. Ansvar och befogenheter ska vara kopplade till varandra. Ledningsorganen bör så långt som möjligt begränsas till en beslutande och en verkställande nivå.

Utbildningsledningen och administrationen vid SLU saknar i stora delar dessa kännetecken. Så vitt utvärderingsgruppen har erfarit kan ett utbildningsärende tvingas gå genom inte mindre än sju olika nivåer: universitetsstyrelse, rektor, grundutbildningsråd (universitetsnivån), grundutbildningsråd (fakultetsnivån), programråd, grundutbildningsnämnd och slutligen institution. Alla utbildningsärenden behöver givetvis inte passera alla dessa nivåer, men komplexiteten i organisationen torde inte befrämja utvecklingsarbetet inom grundutbildningen eller bidra till att initiativ tas från enskilda befattningshavare eller från studenter. Inte ens den bästa och tydligaste delegationsordningen torde kunna råda bot på detta.

Förenkling och effektivisering av ledningsstrukturen och den administrativa strukturen är en viktig utmaning både för universitetet och för fakulteten.

Veterinärlegitimation

Utfärdandet av legitimation till de veterinärer som utbildats vid fakulteten synes för närvarande nästan vara en pro forma-åtgärd. Uppenbarligen litar

legitimationsutfärdaren (Jordbruksverket) på att fakulteten själv ansvarar för att kriterierna för legitimation uppfylles av alla blivande veterinärer. Det är angeläget att kraven för legitimation är tydliga och att kravuppfyllelsen verkligen kontrolleras av någon annan än utbildningsanordnaren. Det sätt som legitimationsutfärdandet sker på för närvarande fyller knappast krav på en rimlig kvalitetssäkring, varken för den enskilde eller för utbildningsanordnaren.

Samverkan med djursjukvårdarprogrammet

Högskoleverket har i en föregående utvärdering (*Utvärdering av skogliga, trädgårdsvetenskapliga och teknologiska utbildningar samt utbildning till djursjukvårdare vid Sveriges lantbruksuniversitet 2006, Högskoleverkets rapport 2007:II R*) påtalat brister i samverkan mellan veterinär- och djursjukvårdarprogrammen. Dessa brister kvarstår och vi hänvisar till diskussion och rekommendationer i nämnda utvärdering för att förbättra integrationen dessa utbildningar emellan.

Utbildningsmål

I tidigare avsnitt har vi påtalat behovet av en framtidsanalys av veterinärens roll och vad detta leder till för krav på den framtida utbildningen. Vi har även påtalat en diskrepans i nuläget mellan utbildningens mål och yrkeslivets förväntningar på den nyexaminerade veterinären. Vi bedömer att det redan idag finns ett antal indikationer som pekar på behovet av en både djupare och bredare veterinär kompetens i framtiden. Samtidigt kan vi konstatera att utbildningen redan idag innehåller många, kanske för många, moment. Hur ska de ökade framtida kraven på veterinärens kompetens i både djup och bredd uppfyllas? Vi anser det vara angeläget att man analyserar universitetets och myndigheters/företags respektive roller och ansvar för att veterinärer med fullödlig kompetens ska finnas även i ett samhälle där kraven kanske är både större och andra än idag. Frågan om AT-tjänstgöring kommer naturligt in i en sådan analys, men även behov av differentiering i generalister och specialister, trainee-program, livslångt lärande m.m. kan höra hemma här.

Rekommendationer

Gemensamma rekommendationer

- Gör en framtidsinriktad omvärldsanalys med perspektivet 10–15 år i syfte att få underlag för bedömning av samhällets behov av veterinär kompetens, inriktning och omfattning, som underlag för att planera utbildningens inriktning och organisation.
- Gör en handlingsplan för hur synergierna mellan veterinärvetenskap och husdjursvetenskap till fullo kan realiseras.
- Följ noga upp huruvida den nya organisationen för universitetsdjursjukhuset fyller både utbildningens och forskningens behov, samt universitetsdjursjukhusets behov av kommersiell verksamhet och intäkter från denna.
- Förstärk insatserna och organisationen för vidareutbildning av framförallt den administrativa och tekniska personalen.

Veterinärprogrammet

- Förenkla och effektivisera utbildningsledningen, i syfte att upprätta en för programmet gemensam instans med både ansvar och befogenheter för utbildningens vetenskapliga och pedagogiska innehåll och som dessutom har mandat att fördela ekonomiska resurser på grundutbildningen.
- Tydliggör Jordbruksverkets ansvar som granskare av veterinärprogrammets kvalitet i utfärdandet av veterinärlegitimation och utred hur distriktsveterinärerna kan engageras i utbildningen.
- Förbättra samarbetet med djursjukvårdarprogrammet och andra närliggande djurutbildningar.
- Stärk den vertikala såväl som den horisontella ämnesintegrationen i utbildningen.
- Utred frågan om strukturerad vidareutbildning efter examen.
- Utbildningsledningen bör följa upp konsekvensen av specialiseringen i tre inriktningar i det nya utbildningsprogrammet.
- Stärk undervisningen som rör lantbrukets djur.
- Förbättra det internationella studentutbytet på grundutbildningen.
- Förbättra samarbetet med de privata djursjukhusen.

Forskarutbildningen i veterinärmedicin

- Utveckla forskarutbildningens organisation så att alla, åtminstone det stora flertalet, doktorander kan delta i institutionsövergripande doktorandseminarier och även utföra delar av avhandlingsarbetet i en miljö med andra doktorandkollegor.
- Utred vilka möjligheter som finns för att förbättra intresset hos veterinärstudenterna att påbörja forskarutbildningen, t.ex. genom att grundutbild-

ningen på ett bättre sätt stimulerar forskningsintresset eller genom olika typer av sommarkurser.

- Utöka utbudet av doktorandkurser.
- Tydliggör beslutsgången inom forskarutbildningen.
- Utred skillnader i doktorandernas undervisningsskyldighet.
- Tydliggör de innehållsmässiga kraven i doktorsexamen vad gäller kursernas omfattning i examen.

Referenser

Dalin, Göran (2005): "*Quo vaditis, veterinarii?*" – om veterinärutbildningarna i Europa 2005.

Regeringens proposition (1999/2000:28), *Studentinflytande och kvalitetsutveckling i högskolan*.

Worthen, B. R., Sanders, J. R. & Fitzpatrick, J. L. (1997). *Program Evaluation. Alternative approaches and Practical Guidelines. Second edition*. Longman publisher USA.

Bilaga I. Platsbesöksschema

EAEVE/HSV Evaluation Visit to the Faculty of Veterinary Medicine, SLU, Uppsala, 22–26 October, 2007

Day	Morning	Lunch	Afternoon	Dinner
Monday 22 Oct			18.00 Team meets at hotel	20.00 with Dean and his team (in town)
Tuesday 23 Oct	07.45 Depart hotel 08.00 Practical matters at "team office" 08.30 Welcome and introduction by Dean 09.30 Coffee 10.00 Visit of facilities	12.30	14.00 Parallel visits to departments - AFB - Hgen, HMM, HUV - KV, UDS 18.00 Team coordination meeting	20.00 National Agency for Higher Education hosts "team's dinner"
Wednesday 24 Oct	08.15 Depart hotel 08.30 Practical matters at "team office" 09.00 Parallel visits - BVF - Kungsängen and Lövsta research farms - Animal hospital, ambulatory clinic, clinical training facilities	Included In morning visits	13.00 Subcomm. Veterinary Education 15.00 Vice dean research and Subcomm. Tertiary (research) Education 17.00 Meet students 19.00 Private working time (in Faculty)	20.00 Prorector hosts dinner
Thursday 25 Oct	08.15 Depart hotel 08.30 Meet (senior) teachers 10.00 Meet junior staff (incl PhD students) 11.00 Meet support staff (adm & techn)	12.15 Lunch incl. SJV, SLV, SVA, SVF	13.00 Meet SJV, SLV, SVA, SVF 15.00 Further clarification visits/meetings requested by team 16.00 Team coordination meeting (EAEVE and HSV Teams)	20.00 – open
Friday 26 Oct	07.45 Depart hotel 08.00 Preliminary report development with primary issues/suggestions and preparation of Chairman's reports for Rector and Dean 11.00 Presentation of preliminary findings (Rector, Dean and their teams)	12.00	p.m. Teams depart	

